

1 မနေ့ညက မီးမလာတော့ မှောင်ထဲမှာ လမ်းလျှောက်နေတုန်း အုတ်ခဲနဲ့ တိုက်မိပြီး ခြေထောက် နာသွားတယ်။

brick Sat 7 May 2011; 1 December 2011

Do you remember the word for 'brick'? Two syllables, the second one means 'hard lump'.
You have come across ရေခဲ (ice), in ရေခဲသေတ္တာ။ ကျောက်ခဲ is a stone. အုတ်ခဲ is a brick.

နာသွားတယ်။ [It] got hurt.

[My] foot was hurt.

ခြေထောက် နာသွားတယ်။

I hurt my foot last night.

မနေ့ညက ခြေထောက် နာသွားတယ်။

Last night while I was walking I hurt my foot.

မနေ့ညက လမ်းလျှောက်နေတုန်း ခြေထောက် နာသွားတယ်။

Last night there was no power and I hurt my foot while I was walking.

မနေ့ညက မီးမလာတော့ လမ်းလျှောက်နေတုန်း ခြေထောက် နာသွားတယ်။

Last night there was no power; I was walking in the dark and hurt my foot.

မနေ့ညက မီးမလာတော့ မှောင်ထဲမှာ လမ်းလျှောက်နေတုန်း ခြေထောက် နာသွားတယ်။

Last night there was no power, it was dark. While I was walking, I tripped on (= bumped into accidentally) a brick and hurt my foot.

မနေ့ညက မီးမလာတော့ မှောင်ထဲမှာ လမ်းလျှောက်နေတုန်း အုတ်ခဲနဲ့ တိုက်မိပြီး ခြေထောက် နာသွားတယ်။

၂ ဖိနု့ခေတ်အကြောင်း နားလည်သဘောပေါက်ဖို့အတွက် ၁၈ ရာစုက စပြီးလေ့လာရမယ်။

In literary style, that would have be ယနု့ခေတ်။ လက်ရှိခေတ် can be used in literary and colloquial style both, for the same meaning.

3 စကားတစ်ခွန်းမှ မပြောတော့ဘဲ ဒီအတိုင်း ငြိမ်ပြီး နေလိုက်မိပါတယ်။

remain silent   Mon 26 September 2011

After looking at this, I thought it was unfairly hard to guess. But I don't have time to write an easier one that uses the vocabulary you've been practicing, so I've put the Burmese first.

နေလိုက်မိပါတယ်။

I just remained as I was.

ငြိမ်ပြီး နေလိုက်မိပါတယ်။

I was silent and remained as I was.

ဒီအတိုင်း ငြိမ်ပြီး နေလိုက်မိပါတယ်။

I stayed just as I was, and remained silent.

မပြောတော့ဘဲ ဒီအတိုင်း ငြိမ်ပြီး နေလိုက်မိပါတယ်။

I didn't say [anything] after all, but remained silent as I was.

စကားတစ်ခွန်းမှ မပြောတော့ဘဲ ဒီအတိုင်း ငြိမ်ပြီး နေလိုက်မိပါတယ်။

I didn't say a single word after all, but remained silent.

Now, since that was so easy, have some random vocabulary to learn:

သက်သာ-   comfortable; (price) reasonable, low   ၁၀၀ သက်သာတယ်။ 100 cheaper

ပတ်သက်-   relating to, having to do with   Nနဲ့ ပတ်သက်တဲ့/ပြီး/လို့ relating to N

ရွှေ့-   move, shift   အိမ်ရွှေ့ move house

စဉ်းစား-   think   စဉ်းစားလို့ မရဘူး။ I can't figure it out.

လက်ရှိ   current   လက်ရှိအခြေအနေ current situation

၄ သူများကိစ္စက သူများကိစ္စပဲ၊ ကိုယ့်ကိစ္စ ကိုယ်စဉ်းစားစမ်းပါဦး။

think it through   Mon 2 January 2012

In two parts, the first one very simple:

သူများကိစ္စပဲ။ That's just other people's business. (များ should be pronounced /မျှ/)

Other people's business is just other people's business. (That's their business.)

သူများကိစ္စက သူများကိစ္စပဲ။

Now the other half:

စမ်းပါဦး။ Try [it] out. Give it a try. Test it.

Think about it. Think it through.

စဉ်းစားစမ်းပါဦး။

Think it through yourself.

ကိုယ်စဉ်းစားစမ်းပါဦး။

Think through your own business yourself.

ကိုယ့်ကိစ္စ ကိုယ်စဉ်းစားစမ်းပါဦး။

[What other people do] is their business — think through your own business yourself.

သူများကိစ္စက သူများကိစ္စပဲ၊ ကိုယ့်ကိစ္စ ကိုယ်စဉ်းစားစမ်းပါဦး။

This sentence reminds us of the differences between the ways that person is dealt with in Burmese and English. In English, we frequently use 'you' for general statements and exhortations; in Burmese most such statements are made with no pronoun at all (except in translations from English, which they tend to be heavy on သင်'s). Here ကိုယ် is used to mean 'one's own' and is most often used for oneself, but can mean 'one's' as well. The first ကိုယ့် is creaky because it is possessive; that is also why the များ's are creaky. However, in modern writing, each syllable can have only one tone mark, so the original tone is retained in writing, despite the changed pronunciation. You have probably already noticed that the male 'my' is ကျွန်တော့် too, although normally a creaky တော့် would have no ်။

Try to think of more colloquial ways to say this in English.

5 အသေးစားချေးငွေပေး Fri 11 November 2011

To start with the easy parts or the hard? Choose easy above, hard below.

Easy first:

ပေး- to give

ငွေ silver, and so also money

သေး- to be small, to be tiny (like သေးသေးတင် the name of the ဝံ)

အမျိုး kind, type (remember မျိုးစုံ all kinds, အမျိုးသား man; national)

အမျိုးအစား also kind, type, အစား is used in compounds for classes

ချေး /ချိုး/ For 'borrow' and also 'lend' and also 'hire' you know ငှား-, but ငှား- actually means that you are going to use the item borrowed and then give that very item back. The other kind of borrowing is when you 'borrow' a cup of sugar, a sack of rice, or money. You are going to give it back, but not those actual sugar crystals or heavily smudged notes. For this kind of borrowing, use ချေး- Can you put the word together now?

Hard first:

ချေး /ချိုး/ For 'borrow' and also 'lend' and also 'hire' you know ငှား-, but ငှား- actually means that you are going to use the item borrowed and then give that very item back. The other kind of borrowing is when you 'borrow' a cup of sugar, a sack of rice, or money. You are going to give it back, but not those actual sugar crystals or heavily smudged notes. For this kind of borrowing, use ချေး-

အမျိုး kind, type (remember မျိုးစုံ all kinds, အမျိုးသား man; national)

အမျိုးအစား kind, type, အစား is also used in compounds for classes

သေး- to be small, to be tiny (like သေးသေးတင် the name of the ဝံ)

ငွေ silver, and so also money

ပေး- to give

Together: microlending

6 လွမ်းလို့ ချစ်သူ အသံဖမ်းပြီး အလွမ်းပြေ ခိုးနားထောင်တယ်။ SENT Dec 2011?

[I] arrest [her]. [I] catch [it]. ဖမ်းတယ်။

I record a sound.

အသံဖမ်းတယ်။

I record my boyfriend's voice.

ချစ်သူ့ အသံဖမ်းတယ်။

I record my boyfriend's voice and listen to [it].

ချစ်သူ့ အသံဖမ်းပြီး နားထောင်တယ်။

Because I miss him, I record my boyfriend's voice and listen to it.

လွမ်းလို့ ချစ်သူ့အသံဖမ်းပြီး နားထောင်တယ်။

I record my boyfriend's voice and listen to it secretly, because I miss him.

လွမ်းလို့ ချစ်သူ့အသံဖမ်းပြီး ခိုးနားထောင်တယ်။

I record my boyfriend's voice because I miss him, and listen to it in secret, relieving the ache in my heart.

လွမ်းလို့ ချစ်သူ့ အသံဖမ်းပြီး အလွမ်းပြေ ခိုးနားထောင်တယ်။

Okay, once again this is not the most mellifluous sentence in Burmese, but the point, as I am sure you have noticed, is to introduce or remind you of the construction အVပြေ/ဖြေ။

So we have လွမ်း– to miss someone, အလွမ်း the feeling of missing someone, and အလွမ်းဖြေ– actively relieving the missing, အလွမ်းပြေ- have the missing relieved

This form can be used with any rational use of an အ noun and ပြေ/ဖြေ

အမူးဖြေ– sober someone up, အမူးပြေပြီ။ [He]'s sober.

အဆိပ် is poison, မြွေဆိပ် is snake venom, မြွေဆိပ်ပြေဆေး is antivenom

How do you think you say 'refresh'? What about 'kill time, pass the time'?

See if you come across this elsewhere, collect examples.

7 တက္ကသိုလ်ပြီးကစပြီး ခုချိန်ထိ ကျနော်က ငွေတစ်ခုတည်းအတွက်ကြောင့် အလုပ်မလုပ်ခဲ့ဖူးဘူး။

၈ အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်တွေ လှေကားဆင်းပြီး အိမ်ရှေ့ကို ကိုယ်တိုင်လာတွေ့တယ်။

in person   Wed 4 January 2012

တွေ့တယ်။ [They] meet.

[She] came to meet [me].

လာတွေ့တယ်။

She came to meet me in front of the house.

အိမ်ရှေ့ကို လာတွေ့တယ်။

She came to meet me herself in front of the house.

အိမ်ရှေ့ကို ကိုယ်တိုင်လာတွေ့တယ်။

She came down to meet me herself in front of the house.

ဆင်းပြီး အိမ်ရှေ့ကို ကိုယ်တိုင်လာတွေ့တယ်။

She came down the steps to meet me herself in front of the house.

လှေကားဆင်းပြီး အိမ်ရှေ့ကို ကိုယ်တိုင်လာတွေ့တယ်။

The leaders came down the steps to met me in person in front of the house.

ခေါင်းဆောင်တွေ လှေကားဆင်းပြီး အိမ်ရှေ့ကို ကိုယ်တိုင်လာတွေ့တယ်။

The leaders of the group came down the steps to meet me in person in front of the house.

အဖွဲ့ခေါင်းဆောင်တွေ လှေကားဆင်းပြီး အိမ်ရှေ့ကို ကိုယ်တိုင်လာတွေ့တယ်။

Practice လေ့ကျင့်ခန်း

Talk about stairs. What else might you do on stairs? What other kinds of stairs do you know?

The leaders go up the stairs.

The dog sits on the step.

Clear the umbrellas off the stairs.

၉ ခေါင်းဆောင်တွေ လှေကားတက်လာလို့ ကျွန်တော်တို့ ဖယ်ပေးရတယ်။

more stairs

Thu 5 January 2012

တက်တယ်။ [It] goes up.

[It] goes up the stairs.

လှေကားတက်တယ်။

The leaders go up the stairs.

ခေါင်းဆောင်တွေ လှေကားတက်တယ်။

The leaders are heading up the stairs.

ခေါင်းဆောင်တွေ လှေကားတက်လာတယ်။

Because the leaders are coming up the stairs, [we] got out of the way.

ခေါင်းဆောင်တွေ လှေကားတက်လာလို့ ဖယ်တယ်။

Because the leaders are coming up the stairway, we got out of the way. (add 'we')

ခေါင်းဆောင်တွေ လှေကားတက်လာလို့ ကျွန်တော်တို့ ဖယ်တယ်။

Because the leaders are coming up the stairway, we have to get out of the way.

ခေါင်းဆောင်တွေ လှေကားတက်လာလို့ ကျွန်တော်တို့ ဖယ်ရတယ်။

Because the leaders are coming up the stairway, we have to get out of their way. (= get out of the way for them)

ခေါင်းဆောင်တွေ လှေကားတက်လာလို့ ကျွန်တော်တို့ ဖယ်ပေးရတယ်။

10 ဓါတ်လှေခါးစီးနေရင်း မီးပျက်ပြီး ဓါတ်လှေခါးရပ်သွားတယ်။ Fri 6 January 2012

ရပ်တယ်။ [I] stop.

[I] came to a stop.

ရပ်သွားတယ်။

The elevator comes to a stop.

ဓါတ်လှေခါးရပ်သွားတယ်။

The power cut out, and the elevator stopped.

မီးပျက်ပြီး ဓါတ်လှေခါးရပ်သွားတယ်။

While I was riding the elevator, the power went out and it stopped.

စီးနေရင်း မီးပျက်ပြီး ဓါတ်လှေခါးရပ်သွားတယ်။

I was riding in the elevator when the power went out and the elevator stopped. (Just add 'elevator' another time.)

ဓါတ်လှေခါးစီးနေရင်း မီးပျက်ပြီး ဓါတ်လှေခါးရပ်သွားတယ်။

This sentence sounds better with ဓါတ်လှေကား twice because it is awkward (though not impossible) to use စီး— without a noun out of context, so you want it at the beginning of the sentence. But ရပ်— is a verb that can apply to many things. A car stopping, an engine being shut down, a process coming to a halt. So here it would seem to apply to the unwritten subject of the sentence — I — unless you specify that it is not you stopping exactly, but more precisely your conveyance.

ဖြေပါ။

ဓါတ်လှေခါးထဲမှာ ဘယ်သူပါလဲ။ Who is with you in the elevator?

ဓါတ်လှေခါးထဲမှာ မီးရှိလား။

ဓါတ်လှေခါး ဘာကြောင့် စီးတာလဲ။

ဓါတ်လှေခါးထဲက ဘယ်လို ထွက်ရမလဲ။

11 ခဏခဏ ထီးပျောက်လေ့ရှိလို့ ထီးဆောင်းတဲ့ အလေ့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်တယ်။

forgetful

Mon 9 January 2012

ဖျက်လိုက်တယ်။ [I] destroyed [it].

ပယ်ဖျက်လိုက်တယ်။ I got rid of it.

I got rid of the habit.

အလေ့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်တယ်။

I broke the habit of carrying an umbrella.

ထီးဆောင်းတဲ့ အလေ့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်တယ်။

Have a break on this one. Think about what it means before you read the English.

ထီးပျောက်လေ့ရှိလို့ ထီးဆောင်းတဲ့ အလေ့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်တယ်။

I stopped carrying an umbrella because I have a habit of losing them.

I stopped carrying an umbrella because I had a habit of losing them frequently.

ခဏခဏ ထီးပျောက်လေ့ရှိလို့ ထီးဆောင်းတဲ့ အလေ့ကို ပယ်ဖျက်လိုက်တယ်။

You remember ပယ်—, part of the ဖယ်-/ပယ် pair. When you need to ask someone to make room so you can get through, ခဏ ဖယ်ပေးပါ is one way to do it. တစ်ဆိတ်လောက် ဖယ်ပေးပါဦး။ would be better if you can manage.

ဆောင်း— does not mean ‘carry’ in the sense of bringing with you any which way. It actually means to shield your head with — it is what you do with umbrellas here, and also ခမောက်ဆောင်း wear a (bamboo) hat (see illustration), ဦးထုပ်ဆောင်း wear a helmet/hat, သရဖူဆောင်း wear a crown...

It does not mean ‘carry on your head’ — that is (ခေါင်းပေါ်) ရွက်—

12 ထမင်းနဲ့ပဲဟင်းကို ခေါင်းပေါ်ရွက်ပြီး လှည်းတွေဆီမှာ လှည့်လည်ရောင်းစားတယ်။ Tue 10 Jan 2012

[She] eats. စားတယ်။ She sells for a living.

ရောင်းစားတယ်။

She sells carts for a living.

လှည်းရောင်းစားတယ်။

She goes around the carts, selling for a living.

လှည်းတွေ လှည့်လည်ရောင်းစားတယ်။

Did you trip up? Let's start again:

She sells for a living.

ရောင်းစားတယ်။

She sells curry for a living.

ဟင်းကို ရောင်းစားတယ်။

She sells meals (= curry and rice) for a living.

ထမင်းနဲ့ဟင်းကို ရောင်းစားတယ်။ (It could also be ထမင်းဟင်း)

She sells rice and bean curry for a living.

ထမင်းနဲ့ပဲဟင်းကို ရောင်းစားတယ်။

She goes around hawking bean curry and rice.

ထမင်းနဲ့ပဲဟင်းကို လှည့်လည်ရောင်းစားတယ်။

She goes around the carts, hawking bean curry and rice.

ထမင်းနဲ့ပဲဟင်းကို လှည်းတွေ လှည့်လည်ရောင်းစားတယ်။

She goes around the carts, selling bean curry and rice [from a tray] on her head.

ထမင်းနဲ့ပဲဟင်းကို ခေါင်းပေါ်ရွက်ပြီး လှည်းတွေ လှည့်လည်ရောင်းစားတယ်။

Practice: She sells watermelon ဖရဲသီး၊ or nan bread with beans ပဲနံပြား၊ or samosa စမူဆာ

She goes around the village; the train carriages; the boats; the market

13 ဘာကြောင့် ဒီစာကိုရေးရလဲဆိုတော့ ကျနော်တို့ ဗမာတွေဟာ တခြားနိုင်ငံသားတွေထက် လုံးဝ မညံ့ဘူး ဆိုတာကို ပြောချင်လို့ပါ။ SENT jan 2012

Lifted from a blog, telling why the blogger was writing that entry. It is long, but don't lose heart, it's not that difficult in grammar or vocabulary. In three parts, but you might find that one is enough.

Main sentence:

မညံ့ဘူး။ [We] are not bad.

We are not bad at all.

လုံးဝ မညံ့ဘူး။

We are not any worse than other countries.

တခြားနိုင်ငံသားတွေထက် လုံးဝ မညံ့ဘူး။

The Burmese are no worse than anyone from other countries.

ဗမာတွေဟာ တခြားနိုင်ငံသားတွေထက် လုံးဝ မညံ့ဘူး။

We Burmese are no worse than anyone else.

ကျနော်တို့ ဗမာတွေဟာ တခြားနိုင်ငံသားတွေထက် လုံးဝ မညံ့ဘူး။

Now, how would you connect "Because I want to say that we Burmese are..." to what you have so far? End it in လို့ပါ။

ကျနော်တို့ ဗမာတွေဟာ တခြားနိုင်ငံသားတွေထက် လုံးဝ မညံ့ဘူး ဆိုတာကို ပြောချင်လို့ပါ။

Now add the rhetorical question which is implicit above:

ဘာကြောင့်လဲ။ Why?

Why do I write?

ဘာကြောင့် စာရေးလဲ။

Why did I write this?

ဘာကြောင့် ဒီစာကိုရေးလဲ။

And I'll give you the last one: He implies that he feels compelled to write his blog entry by including a ရ

ဘာကြောင့် ဒီစာကိုရေးရလဲ။

And now try putting all three together in one nice long sentence. Use ဆိုတော့ to link the rhetorical question to the next segment:

Why do I write this? Because I want to say that we Burmese are no worse than anyone from any other country.

ဘာကြောင့် ဒီစာကိုရေးရလဲဆိုတော့ ကျနော်တို့ ဗမာတွေဟာ တခြားနိုင်ငံသားတွေထက် လုံးဝ မညံ့ဘူး ဆိုတာကို ပြောချင်လို့ပါ။

Why did he write ဘာ? Remember when we were looking at unwritten and unexpected creaky tones? One of those was in the noun before ကြောင့်။ သူ့ကြောင့် ဖြစ်တယ်။ It's because of her! This creak also applies to a pronoun like ဘာ၊ as a pronoun is nothing but a specialised noun. In standard prose, you are more likely to read ဘာကြောင့် but this was in a blog, and this is how you will usually hear it pronounced.

15 လှေကားဆင်းရတာကို ကြောက်တယ်။ အထူးသဖြင့် စက်လှေကား မစီးရဲဘူး။

escalators Mon 16 January 2012

Two sentences, second one first:

မစီးဘူး။ [I] don't ride [it].

I don't dare ride.

မစီးရဲဘူး။

I don't dare ride on escalators.

စက်လှေကား မစီးရဲဘူး။

Now the first:

[I]'m afraid.

ကြောက်တယ်။

I'm afraid of stairs.

လှေကားကို ကြောက်တယ်။

I'm afraid of going down stairs.

လှေကားဆင်းရတာကို ကြောက်တယ်။

And now together:

I'm afraid of going down stairs. I don't dare ride escalators.

လှေကားဆင်းရတာကို ကြောက်တယ်။ စက်လှေကား မစီးရဲဘူး။

I'm afraid of going down stairs. I'm especially afraid of riding escalators.

လှေကားဆင်းရတာကို ကြောက်တယ်။ အထူးသဖြင့် စက်လှေကား မစီးရဲဘူး။

အထူးသဖြင့် especially, particularly

16 သေချာ ပြင်ဆင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် လိုတဲ့ စာရွက်စာတမ်း ပစ္စည်းကိရိယာကို လိုက်လံ စုဆောင်းရတယ်။ Documents and materials Sat 14 January 2012

From a criticism of lazy office workers starting their day:

စုဆောင်းတယ်။ [They] collect [things].

They go about collecting things.

လိုက်လံ စုဆောင်းတယ်။

They have to go around collecting things.

လိုက်လံ စုဆောင်းရတယ်။

They have to go around collecting items.

ပစ္စည်းကိရိယာကို လိုက်လံ စုဆောင်းရတယ်။

They have to go around collecting materials. (add 'instruments/tools' to ပစ္စည်း)

ပစ္စည်းကိရိယာကို လိုက်လံ စုဆောင်းရတယ်။

They have to go around collecting materials they need.

လိုတဲ့ ပစ္စည်းကိရိယာကို လိုက်လံ စုဆောင်းရတယ်။

They have to go around collecting the documents and materials they need.

လိုတဲ့ စာရွက်စာတမ်း ပစ္စည်းကိရိယာကို လိုက်လံ စုဆောင်းရတယ်။

Okay, I've been neglecting you for a few days (spent reading the news instead), and the next step is a bit of a jump, so I will do it for you, then there will be one last step for you.

ပြင်ဆင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် လိုတဲ့ စာရွက်စာတမ်း ပစ္စည်းကိရိယာကို လိုက်လံ စုဆောင်းရတယ်။

As they have not made preparations, they have to go around collecting the documents and materials they need.

What with their not having made careful preparations, they have to go around collecting the documents and materials they need.

သေချာပြင်ဆင်ထားခြင်း မရှိသဖြင့် လိုတဲ့ စာရွက်စာတမ်း ပစ္စည်းကိရိယာကို လိုက်လံ စုဆောင်းရတယ်။

17 စာကြည့်စာပွဲ အံဆွဲ တစ်ခုကို ဖွင့်ပြီး မှတ်စုစာအုပ် တစ်အုပ်ကို ထုတ်တယ်။

notebook   Sun 15 January 2012

ထုတ်တယ်။ [I] took [it] out.

I took out a book.

စာအုပ် တစ်အုပ်ကို ထုတ်တယ်။

I took out a notebook.

မှတ်စုစာအုပ် တစ်အုပ်ကို ထုတ်တယ်။

I opened [it] and took out a notebook.

ဖွင့်ပြီး မှတ်စုစာအုပ် တစ်အုပ်ကို ထုတ်တယ်။

I opened a drawer and took out a notebook.

အံဆွဲ တစ်ခုကို ဖွင့်ပြီး မှတ်စုစာအုပ် တစ်အုပ်ကို ထုတ်တယ်။

I opened a drawer of the table and took out a notebook.

စာပွဲ အံဆွဲ တစ်ခုကို ဖွင့်ပြီး မှတ်စုစာအုပ် တစ်အုပ်ကို ထုတ်တယ်။

I opened a desk drawer and took out a notebook.

စာကြည့်စာပွဲ အံဆွဲ တစ်ခုကို ဖွင့်ပြီး မှတ်စုစာအုပ် တစ်အုပ်ကို ထုတ်တယ်။

What did you do then? Use the same form to say things like:

I opened a drawer and took out a knife.

I took out the notebook and wrote some notes.

I took out a pencil and wrote some notes.

I opened the window and looked at the sky.

18 သူ့အိမ်က ကလေးတွေ စာအုပ်မဖတ်ဘဲ တီဗီရှေ့မှာ ငုတ်တုတ်ထိုင်ပြီး ကိုရီးယားဇာတ်ကားတွဲပဲ ကြည့်ပြီး အလကားအချိန်ဖြုန်းတယ်။

Sorry about missing yesterday — I decided rather late to go to Laos. Something slightly different for today. There will be a simpler version of the sentence, and then we will do it all up again more expressively.

အချိန်ဖြုန်းတယ်။ Waste time.

[They] sit and waste time.

ထိုင်ပြီး အချိန်ဖြုန်းတယ်။

They sit in front of the t.v. and waste time.

တီဗီရှေ့မှာ ထိုင်ပြီး အချိန်ဖြုန်းတယ်။

They sit in front of the t.v. wasting time watching serials.

တီဗီရှေ့မှာ ထိုင်ပြီး ဇာတ်ကားတွဲပဲ ကြည့်ပြီး အချိန်ဖြုန်းတယ်။

They don't read books, but sit in front of the t.v., wasting time watching serials.

စာအုပ်မဖတ်ဘဲ တီဗီရှေ့မှာ ထိုင်ပြီး ဇာတ်ကားတွဲပဲ ကြည့်ပြီး အချိန်ဖြုန်းတယ်။

Children don't read books, but sit in front of the t.v. wasting time watching serials.

ကလေးတွေ စာအုပ်မဖတ်ဘဲ တီဗီရှေ့မှာ ထိုင်ပြီး ဇာတ်ကားတွဲပဲ ကြည့်ပြီး အချိန်ဖြုန်းတယ်။

The children in his house don't read books, but waste time sitting in front of the t.v. watching serials.

သူ့အိမ်က ကလေးတွေ စာအုပ်မဖတ်ဘဲ တီဗီရှေ့မှာ ထိုင်ပြီး ဇာတ်ကားတွဲပဲ ကြည့်ပြီး အချိန်ဖြုန်းတယ်။

That is a fine sentence already, but for those of you who are still looking to express more disdain, outrage, etc add these three phrases: အလကား၊ ကိုရီးယား၊ ငုတ်တုတ်

The children in his house sit like lumps in front of the telly wasting time uselessly watching Korean soap operas.

သူ့အိမ်က ကလေးတွေ စာအုပ်မဖတ်ဘဲ တီဗီရှေ့မှာ ငုတ်တုတ်ထိုင်ပြီး ကိုရီးယားဇာတ်ကားတွဲပဲ ကြည့်ပြီး အလကားအချိန်ဖြုန်းတယ်။

Now chop the sentence up and make new formulations, adding အထူးသဖြင့်

တီဗီရှေ့မှာ ထိုင်ပြီး အချိန်ဖြုန်းကြတယ်။ အထူးသဖြင့် အလကားကိုရီးယားကားကြည့်တယ်။

19 တစ်လမ်းမောင်း လုပ်ထားပေမဲ့ စည်းကမ်း ထိန်းသိမ်းမှု သေချာ မလုပ်တော့ လမ်းပြောင်းပြန် သွားတဲ့ လူတွေလည်း များနေ သေးတယ်။ backwards Fri 27 Jan 2012

[It]'s small. သေးတယ်။

[I] still live [there].

နေသေးတယ်။

There are still a lot.

များနေသေးတယ်။

There are still a lot of people.

လူတွေလည်း များနေသေးတယ်။

There are still a lot of people (who are) going.

သွားတဲ့ လူတွေလည်း များနေသေးတယ်။

There are still a lot of people going the wrong way.

ပြောင်းပြန် သွားတဲ့ လူတွေလည်း များနေသေးတယ်။

There are still a lot of people going the wrong way (on a street).

လမ်းပြောင်းပြန် သွားတဲ့ လူတွေလည်း များနေသေးတယ်။

Okay, now put as many of these phrases as you can at the beginning of that sentence:

မလုပ်တော့ သေချာ လုပ်ထားပေမဲ့ စည်းကမ်း တစ်လမ်းမောင်း ထိန်းသိမ်းမှု

Hint 1: They all fit

Hint 2: one of those words means 'one-way'

Need hint 3? The final sentence reads:

Even though [it]'s been made into a one-way street, because there is no strict (thorough) enforcement (keeping of discipline), there are still a lot of people driving the wrong way.

တစ်လမ်းမောင်း လုပ်ထားပေမဲ့ စည်းကမ်း ထိန်းသိမ်းမှု သေချာမလုပ်တော့ လမ်းပြောင်းပြန် သွားတဲ့ လူတွေ များနေသေးတယ်။

The လည်း reinforces the connection between the two parts of the sentence.

20 လမ်းထိပ်ကျော်လိုက်ပြီး နောက်ပြန်လှည့်ရမယ်။

၂၁ ကျွန်မ တွေ့ရသောကံတော့ လူတိုင်းဟာ ဖေ့စ်ဘုတ်ပေါ်မှာ စတေးတပ်တင်ဖို့တော့ အားကြပါတယ်။

From a blog entry criticising people who say they do not have time to do voluntary work, but have time for facebook. Let's do it backwards this time — first the Burmese, then the English.

အားပါတယ်။

[I] am free. (not busy)

အားကြပါတယ်။

They are free.

စတေးတပ်တင်ဖို့တော့ အားကြပါတယ်။ (စတေးတပ် is an English word)

They are free to post status updates.

ဖေ့စ်ဘုတ်ပေါ်မှာ စတေးတပ်တင်ဖို့တော့ အားကြပါတယ်။

They are free to post status updates on facebook.

လူတိုင်းဟာ ဖေ့စ်ဘုတ်ပေါ်မှာ စတေးတပ်တင်ဖို့တော့ အားကြပါတယ်။

Everyone is free when it comes to posting status updates on facebook.

ကျွန်မ တွေ့သလောက်ကတော့ လူတိုင်းဟာ ဖေ့စ်ဘုတ်ပေါ်မှာ စတေးတပ်တင်ဖို့တော့ အားကြပါတယ်။

As far as I have seen, everyone is free (enough) to post status updates on facebook.

Now you have all the tools to make sarcastic comments.

22 အဝေးကနေ မလာနိုင်တဲ့ သူများအတွက် ကြည့်လို့ရအောင် ဓါတ်ပုံတွေ တင်ပေးပါ။

photographs   Fri 3 February 2012

Sorry to have been out so long, I had a very long headache. After this long stretch of time, do you still remember how to say 'to post' on the Internet? That verb is also used for uploading. Now imagine that there is some event or performance that lots of people want to see but not all of them can go.

Give [it to me]. ပေးပါ။

Upload for me.

တင်ပေးပါ။

Post photographs for me.

ဓါတ်ပုံတွေ တင်ပေးပါ။

Post photos so I can see.

ကြည့်လို့ရအောင် ဓါတ်ပုံတွေ တင်ပေးပါ။

Post photos for others to see.

သူများအတွက် ကြည့်လို့ရအောင် ဓါတ်ပုံတွေ တင်ပေးပါ။

Post pictures so people who can't come can see.

မလာနိုင်တဲ့ သူများအတွက် ကြည့်လို့ရအောင် ဓါတ်ပုံတွေ တင်ပေးပါ။

Post pictures so that people who can't come from far away can see.

အဝေးကနေ မလာနိုင်တဲ့ သူများအတွက် ကြည့်လို့ရအောင် ဓါတ်ပုံတွေ တင်ပေးပါ။

What are you going to post on the Internet? Use *နေပြီ* to say where.

If you want to say what the event is, you can put it just before ဓါတ်ပုံ but people would be more likely to say [event]ပြီးရင် ဓါတ်ပုံ...

What if you wanted to say 'people like me'? Add ကျွန်မ/ကျွန်တော်လို to the beginning.

How would you change that to 'Those of us'? (Answer below.)

Warning to people using these to learn English: We would be very unlikely to say the last sentence. We'd probably use 'make it' instead of 'come', and say something like: 'Post pictures so people who are too far to make it can see.' or 'Post pictures for people who can't come.'

[ကျွန်မတို့လို]

22 မမကို လွမ်းလွန်းလို့ ထမင်းမစားနိုင်တာနဲ့ ဒံပေါက်ချည်း ဝယ်စားနေရတာ

တစ်ပတ်တောင်ရှိပြီ။ a whole week

Sun 5 February 2012

တစ်ပတ်တောင်ရှိပြီ။ It's been a whole week.

(တောင် doesn't literally mean 'whole', it is just emphasis)

[I]'ve been living [here] for a whole week.

နေရတာ တစ်ပတ်တောင်ရှိပြီ။

I've been eating [this] for a week.

စားနေရတာ တစ်ပတ်တောင်ရှိပြီ။

I've had to buy [meals] for a week already. (I can't cook my own meals.)

ဝယ်စားနေရတာ တစ်ပတ်တောင်ရှိပြီ။

I've had to buy and eat only biryani all week.

ဒံပေါက်ချည်း ဝယ်စားနေရတာ တစ်ပတ်တောင်ရှိပြီ။

As I can't eat rice, I haven't eaten anything but biryani all week.

ထမင်းမစားနိုင်တာနဲ့ ဒံပေါက်ချည်း ဝယ်စားနေရတာ တစ်ပတ်တောင်ရှိပြီ။

I miss [her] so much that for a whole week I haven't been able to eat rice, I have had to buy biryani.

လွမ်းလွန်းလို့ ထမင်းမစားနိုင်တာနဲ့ ဒံပေါက်ချည်း ဝယ်စားနေရတာ တစ်ပတ်တောင်ရှိပြီ။

I miss you (မမ) so much that I haven't been able to eat rice for all — I've had to buy biryani.

မမကို လွမ်းလွန်းလို့ ထမင်းမစားနိုင်တာနဲ့ ဒံပေါက်ချည်း ဝယ်စားနေရတာ တစ်ပတ်တောင်ရှိပြီ။

မမ is an affectionate way to address a woman you know well.

လေ့ကျင့်ကြရအောင် Let's practice

How's your life been this last week?

I can't drink tea, so I've had to drink nothing but coffee for a week!

Note to English learners — we would not be likely to say 'buy and eat', we would just say 'I've had to buy biryani' and everyone would understand that we ate it too.

24 ကြိုးစားတာတွေ့တော့ လူငယ်ဆိုပေမဲ့ တကယ် လေးစားတယ်။

young Wed 8 February 2012

လေးတယ်။ [It]'s heavy.

[I] respect [her].

လေးစားတယ်။

I really respect her.

တကယ် လေးစားတယ်။

I really respect her even though she is a young person.

လူငယ်ဆိုပေမဲ့ တကယ် လေးစားတယ်။

Having met her, I respect her even though she is young.

တွေ့တော့ လူငယ်ဆိုပေမဲ့ တကယ် လေးစားတယ်။

I respect her even though she is young, as I have seen that she tries hard.

ကြိုးစားတာတွေ့တော့ လူငယ်ဆိုပေမဲ့ တကယ် လေးစားတယ်။

Why do you respect people? And despite what?

25 ဆေးတက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့် မမီပေမဲ့ ဝါသနာပါတဲ့ ကျောင်းသားတချို့ နိုင်ငံခြားကို သွားသင်ကြတယ်။ penchant Fri 10 February 2012

ဝါသနာ does not correspond to a single concept in English. It can be a talent, a hobby, an interest, something you enjoy doing, or just something you feel driven to do. Use with ပါ— here.

သင်ကြတယ်။ They learn.

They go and learn.

သွားသင်ကြတယ်။

They go abroad to study.

နိုင်ငံခြားကို သွားသင်ကြတယ်။

Some go abroad to study.

တချို့ နိုင်ငံခြားကို သွားသင်ကြတယ်။

Some students go abroad to study.

ကျောင်းသားတချို့ နိုင်ငံခြားကို သွားသင်ကြတယ်။

Some students who really want to go abroad to study.

ဝါသနာပါတဲ့ ကျောင်းသားတချို့ နိုင်ငံခြားကို သွားသင်ကြတယ်။

Alright so far, but can you figure out the meaning of the whole sentence?

ဆေးတက္ကသိုလ်ဝင်ခွင့် မမီပေမဲ့ ဝါသနာပါတဲ့ ကျောင်းသားတချို့ နိုင်ငံခြားကို သွားသင်ကြတယ်။

It's been a long time since we had an မီ examples. Perhaps you remember that it is pronounced /မှီ/. The assumption in it is interesting as well — there a subtle implication in the ပေမဲ့ that if they did not make the cut for medical school, they shouldn't study medicine.

Sometimes ဝါသနာ is used with ဝါသနာကြီး—. If someone has the same ဝါသနာ the two of you ဝါသနာတူတယ်။ Place the subject of your ဝါသနာ before it: စာပေဝါသနာပါတယ်။

Rules for describing ဝါသနာ are not strict.

ဈေးဆစ်တာကို ဝါသနာပါတယ်။ I have a thing for haggling.

ပုံဆွဲဝါသနာ ပါတယ်။ He has a talent for drawing.

26 စိတ်က အရင်ကထက်စာရင် ပိုပြီးတော့ အေးနေတယ်။

cool Sat 11 February 2012

အေးနေတယ်။ It is cool.

It is cooler.

ပိုပြီးတော့ အေးနေတယ်။

It is cooler than before.

အရင်ကထက် ပိုပြီးတော့ အေးနေတယ်။

Compared to earlier, it is cooler.

အရင်ကထက်စာရင် ပိုပြီးတော့ အေးနေတယ်။

[My] mind was calmer than before.

စိတ်က အရင်ကထက်စာရင် ပိုပြီးတော့ အေးနေတယ်။

၂၇ မေမေက သူ့အိမ်ပေါ်က ကြောင်တွေကို လူလို ထားနေတယ်။

like people

Mon 13 February 2012

There is no one way in Burmese to say 'treat' as in 'Stop treating me like that!' or 'He always treats me so well.' One verb that gets at some of those meanings is ထား—

ထားနေတယ်။ [She] keeps [them].

She treats them like people.

လူလို ထားနေတယ်။

She treats cats like people.

ကြောင်တွေကို လူလို ထားနေတယ်။

She treats the upstairs cats like people.

အိမ်ပေါ်က ကြောင်တွေကို လူလို ထားနေတယ်။

She treats her upstairs cats like people.

သူ့အိမ်ပေါ်က ကြောင်တွေကို လူလို ထားနေတယ်။

Daw Thein treats her upstairs cats like people.

ဒေါ်သိန်းက သူ့အိမ်ပေါ်က ကြောင်တွေကို လူလို ထားနေတယ်။

Of course you can also treat people like animals.

နွားလို ခိုင်း— make [someone] work like cattle, treat [people] like cattle]

The construction works for inanimates as well.

ငွေကို ရေလို သုံး- use money like water

Make up your own for V-day.

၂၈ ချစ်ကိုကိုရေ ဒီလိုကြီး မြန်မြန် ခွဲရမယ် မထင်ခဲ့ဘူး။

post-Valentine Thu 16 February 2012

မထင်ဘူး။ [I] don't think so.

I did not think so.

မထင်ခဲ့ဘူး။

I did not think [we] would break up.

ခွဲရမယ် မထင်ခဲ့ဘူး။

I did not think we would break up so quickly.

မြန်မြန် ခွဲရမယ် မထင်ခဲ့ဘူး။

I did not think we would break up so quickly like this.

ဒီလိုကြီး မြန်မြန် ခွဲရမယ် မထင်ခဲ့ဘူး။

Chit Ko Ko, I did not think we would break up so quickly like this.

ချစ်ကိုကိုရေ ဒီလိုကြီး မြန်မြန် ခွဲရမယ် မထင်ခဲ့ဘူး။

Note the use of ကြီး here. Often adding ကြီး to something is a mark of respect for something great, grand, etc: ဆရာကြီး၊ နာမည်ကြီး။ But it can also give something a negative tinge, the same way လေး can give a positive one. It is always ချစ်စရာလေး for example. Listen for ကြီး and လေး used in this way. You might hear Nကြီး၊ N+verb+ကြီး၊ or adverb + ကြီး။

အိတ်လေး ခဏ လှမ်းပေးပါ။ Could you hand [me my] bag?

သူ့အိတ်ကြီး သယ်ရတယ်။ [I] had to carry [her] bag.

ဒီအချိန်ကြီးမှာ လာတာလား။ Is [she] coming at this (inappropriate) time?

ပြောင်းပြန်ကြီး လုပ်တယ်။ It's done all backwards.

အနံ့ဆိုးကြီး ထွက်တယ်။ There's a terrible stench.

29 ကလေးတွေက ဝိုင်းကြည့်ပေးနေကြတော့ ကြောင်ကလေးကို ခြံထဲမှာ ထားရစ်ခဲ့ပြီး အိမ်ပေါ်ကို ပြန်တက်လာခဲ့တယ်။

kitten Sat 18 February 2012

တက်လာခဲ့တယ်။ [I] went in.

I went in the house.

အိမ်ပေါ်ကို တက်လာခဲ့တယ်။

The kitten went into the house.

ကြောင်ကလေး အိမ်ပေါ်ကို တက်လာခဲ့တယ်။

I left the kitten and went into the house. (add ကို to the kitten as well)

ကြောင်ကလေးကို ထားခဲ့ပြီး အိမ်ပေါ်ကို တက်လာခဲ့တယ်။

I left the kitten in the garden and went into the house.

ကြောင်ကလေးကို ခြံထဲမှာ ထားခဲ့ပြီး အိမ်ပေါ်ကို တက်လာခဲ့တယ်။

Now there is nothing wrong with this sentence so far — we all abandon kittens from time to time — but surely you want to add something to it. How about making the 'leaving behind' sound more deliberate by adding ရစ် and then adding a sense of foreboding by bringing in children?

The children left the kitten behind in the garden, and went into the house.

ကလေးတွေက ကြောင်ကလေးကို ခြံထဲမှာ ထားရစ်ခဲ့ပြီး အိမ်ပေါ်ကို တက်လာခဲ့တယ်။

Now that's an unlikely scenario. Add these seven words:

ပေးနေ ပြန် ကြတော့ ဝိုင်းကြည့်

As the children were all watching the kitten, I left it behind and went back into the house.

ကလေးတွေက ဝိုင်းကြည့်ပေးနေကြတော့ ကြောင်ကလေးကို ခြံထဲမှာ ထားရစ်ခဲ့ပြီး အိမ်ပေါ်ကို ပြန်တက်လာခဲ့တယ်။

Note the assumed subject.

30 ဒီကိစ္စ ခုနပြောတဲ့အတိုင်း တကယ်မဖြစ်ပါဘူးလို့ ငြင်းလိုက်တယ်။

denial Thu 23 February 2012

ငြင်းလိုက်တယ်။ [I] said no. /ညှင်း/

Really I refused.

တကယ် ငြင်းလိုက်တယ်။

I denied that it really happened.

တကယ်မဖြစ်ပါဘူးလို့ ငြင်းလိုက်တယ်။

I denied that it happened as [she] said.

ပြောတဲ့အတိုင်း တကယ်မဖြစ်ပါဘူးလို့ ငြင်းလိုက်တယ်။

I denied that it happened as she just said.

ခုနပြောတဲ့အတိုင်း တကယ်မဖြစ်ပါဘူးလို့ ငြင်းလိုက်တယ်။

I denied that the matter happened as she just said.

ဒီကိစ္စ ခုနပြောတဲ့အတိုင်း တကယ်မဖြစ်ပါဘူးလို့ ငြင်းလိုက်တယ်။

As with other words spelled with ငြ there is no need to strain your throat to add a ya sound to a nga. Just relax and pronounce it as if it were a ညှ

31 ဒီစေတီကို ပျူလူမျိုးတွေ တည်ဆောက်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို သမိုင်းဆရာကြီးတွေ ငြင်းကြတုန်းပဲ။

dispute Sun 26 February 2012

ငြင်းတုန်းပဲ။ I still disagree.

They still disagree.

ငြင်းကြတုန်းပဲ။

The experts [= big teachers] still dispute [it].

ဆရာကြီးတွေ ငြင်းကြတုန်းပဲ။

Historians are still in dispute.

သမိုင်းဆရာကြီးတွေ ငြင်းကြတုန်းပဲ။

Now you get a free one:

ပျူလူမျိုးတွေ တည်ဆောက်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို သမိုင်းဆရာကြီးတွေ ငြင်းကြတုန်းပဲ။

Historians dispute whether the Pyu people built it.

Now back to you:

Historians dispute whether the Pyu built this pagoda.

ဒီစေတီကို ပျူလူမျိုးတွေ တည်ဆောက်ခဲ့တယ်ဆိုတာကို သမိုင်းဆရာကြီးတွေ ငြင်းကြတုန်းပဲ။

In this context you see the meaning of ငြင်း– is ‘disagree, dispute’, and indeed the most common words for controversy involve this word: ငြင်းခုံ–, which is often subject to the unfortunate misspelling ငြင်းခုန်–။ This ခုန်– means ‘jump’ so perhaps it is an understandable confusion, since ခုံ by itself is well-known as the word for all manner of raised constructions like stands, stages, things to sit on, etc. But the correct spelling is definitely ငြင်းခုံ–

32 ငါးပိစားဖို့ ငြင်းနေတယ်ဆိုတာ လုံးဝ မယုံဘူးလို့ ပြောတယ်။

unbelievable

Fri 24 February 2012

If I were choosing the signature flavour of Burmans, it would be pickled tea. Very particular to the Burmans, celebratory, appealing, healthful, associated with resolution of conflict, puts all in a good mood, vegetarian... It just goes to show why I do not get a vote in such matters that in fact the universally recognised taste symbol of the Burmans is fermented fishpaste, ငါးပိ /ငပိ/. When Burmese talk about the way they speak English, they do not say Burglish (မြန်ဂလိပ်?) but ငါးပိသံနဲ့ ပြောတယ်။ ငါးပိသံ ပါတယ်။

Well, enough of that. We are exercising ငြင်း— again today. As with other words spelled with ငြ there is no need to strain your throat to add a ya sound to a nga. Just relax and pronounce it /ည/။

မယုံဘူး။ [He] didn't believe [it].

He absolutely couldn't believe it. (just add an intensifier: not at all)

လုံးဝ မယုံဘူး။

He could not believe that [she] was refusing.

ငြင်းနေတယ်ဆိုတာ လုံးဝ မယုံဘူး။

He found it hard to believe that she was refusing to eat.

စားဖို့ ငြင်းနေတယ်ဆိုတာ လုံးဝ မယုံဘူး။

He found it unbelievable that she declined to eat fishpaste.

ငါးပိစားဖို့ ငြင်းနေတယ်ဆိုတာ လုံးဝ မယုံဘူး။

He said he just could not believe that she was refusing to eat fishpaste.

ငါးပိစားဖို့ ငြင်းနေတယ်ဆိုတာ လုံးဝ မယုံဘူးလို့ ပြောတယ်။ /ငပိ/

33 ရွှေကို သူခိုးလာခိုးသွားတာဆိုတာကို ဘယ်လိုမှ ငြင်းလို့ မရပါဘူး။

undeniable Sat 25 February 2012

မရပါဘူး။ It's impossible.

It's undeniable.

ငြင်းလို့ မရပါဘူး။

It is entirely [by any way] undeniable.

ဘယ်လိုမှ ငြင်းလို့ မရပါဘူး။

It is entirely indisputable that [he] went.

သွားတာဆိုတာကို ဘယ်လိုမှ ငြင်းလို့ မရပါဘူး။

It is entirely indisputable that it was stolen.

ခိုးသွားတာဆိုတာကို ဘယ်လိုမှ ငြင်းလို့ မရပါဘူး။

It is entirely indisputable that a thief [came and] stole it.

သူခိုးလာခိုးသွားတာဆိုတာကို ဘယ်လိုမှ ငြင်းလို့ မရပါဘူး။

It is entirely indisputable that a thief [came and] stole the gold.

ရွှေကို သူခိုးလာခိုးသွားတာဆိုတာကို ဘယ်လိုမှ ငြင်းလို့ မရပါဘူး။

34 ငြင်းနေ၊ ခုံနေ၊ ရန်ဖြစ်နေ သံတွေ အိမ်နီးချင်းအိမ်က ခဏခဏကြားရတယ်။

neighbours

Mon 27 February 2012

You remember how to say 'disagree, dispute', right? Well, usually the two parts of that verb are together, but they don't have to be. It gives a certain pleasing rhythm and emphasis to separate the parts as well: ငြင်းကြ ခုံကြ- 'everyone was disagreeing/arguing' ရတယ်။ It's okay.

[I] hear [something].

ကြားရတယ်။

I hear the sounds of fighting. [fight + happen + နေ + sound + plural]

ရန်ဖြစ်နေ သံတွေ ကြားရတယ်။

I hear the sounds of arguing and fighting.

ငြင်းနေ၊ ခုံနေ၊ ရန်ဖြစ်နေ သံတွေ ကြားရတယ်။

I often hear the sounds of arguing and fighting. [put 'often' just before the verb]

ငြင်းနေ၊ ခုံနေ၊ ရန်ဖြစ်နေ သံတွေ ခဏခဏကြားရတယ်။

I often hear the sounds of arguing and fighting from the house.

ငြင်းနေ၊ ခုံနေ၊ ရန်ဖြစ်နေ သံတွေ အိမ်က ခဏခဏကြားရတယ်။

I often hear the sounds of arguing and fighting from the neighbouring house.

ငြင်းနေ၊ ခုံနေ၊ ရန်ဖြစ်နေ သံတွေ အိမ်နီးချင်းအိမ်က ခဏခဏကြားရတယ်။

35 မန္တလေးမှာ နေတုန်းက အိပ်မက်ဆိုး မမက်တာ ကြာပါပြီ။

nightmare

Wed 29 February 2012

Let's do it the other way round this time. Here's the full sentence. Cover it up, then try to say it again. Then take away one phrase after another until it winks out.

မန္တလေးမှာ နေတုန်းက အိပ်မက်ဆိုး မမက်တာ ကြာပါပြီ။

I did not have the nightmare for a long time when I lived in Mandalay.

မန္တလေးမှာ နေတုန်းက အိပ်မက်ဆိုး မမက်တာ ကြာပါပြီ။

I did not dream for a long time when I lived in Mandalay.

မန္တလေးမှာ နေတုန်းက အိပ်မက် မမက်တာ ကြာပါပြီ။

I did not have a dream in Mandalay in a long time.

မန္တလေးမှာ အိပ်မက် မမက်တာ ကြာပါပြီ။

I have not dreamt in a long time.

အိပ်မက် မမက်တာ ကြာပါပြီ။

It's been a long time.

ကြာပါပြီ။

*

Many people pronounce အိပ်မက် /အိမ်မက်/ and you may see it written that way as well.

36 ဒီနှစ်ထဲမှာ ဆက်ပြီး တိုးတက်ကြီးပွားမယ်ဆိုတာ ငြင်းလို့ မရတဲ့ အချက်ပါပဲ။

unquestionable   28 February 2012

Two parts. First, think of how to say 'that's a point which is beyond question/dispute, undeniable' Need some parts to build that out of? You find some, I'll give you this one:

အချက် is a point, and of course you will need that verb that we have been using.

Of the many indisputable points in the world, let's pretend this is one:

ကြီးပွားမယ်။ [It] will be prosperous.

It will improve and be prosperous.

တိုးတက်ကြီးပွားမယ်။

This year there will be improvement and prosperity.

ဒီနှစ်ထဲမှာ တိုးတက်ကြီးပွားမယ်။

This year there will continue to be improvement and prosperity.

ဒီနှစ်ထဲမှာ ဆက်ပြီး တိုးတက်ကြီးပွားမယ်။

Now let's make sure you have the 'indisputable' part in place.

It is a point, right? Let's be emphatic: အချက်ပါပဲ။

Dispute, question, deny, contest, etc? ငြင်း—

Can you do it? No. ငြင်းလို့ မရ

Now you have three parts:

ဒီနှစ်ထဲမှာ ဆက်ပြီး တိုးတက်ကြီးပွားမယ် + ငြင်းလို့ မရ + အချက်ပါပဲ။

You still need particles in place of those plusses:

There will be further improvement and prosperity this year, unquestionably.

ဒီနှစ်ထဲမှာ ဆက်ပြီး တိုးတက်ကြီးပွားမယ်ဆိုတာ ငြင်းလို့ မရတဲ့ အချက်ပါပဲ။

37 ခေါင်းညှိတ်တာက ထောက်ခံတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပဲ မဟုတ်လား။

a nod Thu 1 March 2012

Look at the sentence parts below. Which one means 'nod'? Put them together in a sentence. If you need help with a potential meaning, look below.

ဟုတ် ထောက်ခံ တာက ခေါင်း လား မ အဓိပ္ပာယ် ညှိတ် ပဲ တဲ့

Here are some English words to match them up with:

only meaning head agree/support correct nod [and some more particles]

It means:

Nodding indicates assent, right?

Nodding means [you] agree, doesn't it?

Or most literally:

Nodding [the] head [has] nothing but [the] meaning of agreeing, isn't that correct?

ခေါင်းညှိတ်တာက ထောက်ခံတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပဲ မဟုတ်လား။

Note the colloquial variation of a negative question. The most complete version is မဟုတ်ဘူးလား။ In the rush of conversation you will often hear ဟုတ်ဘူးလား and မဟုတ်လား as well.

Say the sentence again, substituting 'accept' for 'agree' [လက်ခံ-]

ခေါင်းညှိတ်တာက လက်ခံတဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပဲ မဟုတ်လား။

Try it again with 'be correct' for 'agree' [မှန်-]

ခေါင်းညှိတ်တာက မှန်တဲ့ အဓိပ္ပာယ်ပဲ မဟုတ်လား။

What means what? Practice more. ခေါင်းခါ- means 'shake the head' and you know 'refuse' very well now မဟုတ်လား။ Also, ကန့်ကွက်- means 'oppose, reject, protest, object to'.

38 နေပူလို့ ကားမှတ်တိုင်မှာ အရိပ်ခိုပေမဲ့ သိပ်တော့ မထူးခြားဘူး။

much the same

Fri 2 March 2012

မထူးဘူး။ [That]'s nothing new.

It's not different.

မထူးခြားဘူး။

It's not very different.

သိပ်တော့ မထူးခြားဘူး။

It's not much different at the bus stop.

ကားမှတ်တိုင်မှာ သိပ်တော့ မထူးခြားဘူး။

Although I sought shelter in a bus stop, there wasn't much difference.

ကားမှတ်တိုင်မှာ အရိပ်ခိုပေမဲ့ သိပ်တော့ မထူးခြားဘူး။

I sought shelter in a bus stop because of the heat, but it wasn't very different.

ပူလို့ ကားမှတ်တိုင်မှာ အရိပ်ခိုပေမဲ့ သိပ်တော့ မထူးခြားဘူး။

I sought shelter in a bus stop because of the hot sun, but it was much the same.

နေပူလို့ ကားမှတ်တိုင်မှာ အရိပ်ခိုပေမဲ့ သိပ်တော့ မထူးခြားဘူး။

39 အမှန်အတိုင်းပြောရရင် အရင်အတိုင်းပဲ မထူးခြားဘူး။

just the same

Sat 3 March 2012

မထူးခြားဘူး။ [That]'s nothing new.

It's not different.

မထူးခြားဘူး။

It's the same as before, nothing is different.

အရင်အတိုင်းပဲ မထူးခြားဘူး။

If [I] speak, it is the just same as before, nothing is different.

ပြောရင် အရင်အတိုင်းပဲ မထူးခြားဘူး။

If I have to say something, it's as it always was, nothing is different.

ပြောရရင် အရင်အတိုင်းပဲ မထူးခြားဘူး။

To tell the truth, it's the same as ever, nothing is different.

အမှန်အတိုင်းပြောရရင် အရင်အတိုင်းပဲ မထူးခြားဘူး။

အမှန်အတိုင်း is not used only for 'to be honest', 'to tell the truth', although it is commonly used to warn a conversation partner of an unpleasant revelation to come. You can အမှန်အတိုင်းဖြေ- answer honestly, အမှန်အတိုင်း ပြောပြ- recount accurately, အမှန်အတိုင်းတင်ပြ- report factually, အမှန်အတိုင်း အသံထွက်- pronounce in the correct way (the last is not the same as အသံပီ- to pronounce correctly (without a heavy accent), it would be used in reference to something being a mispronunciation or not).

Where else have you encountered အတိုင်း? You may hear people prefacing descriptions ထုံးစံအတိုင်း — as always, as usual.

40 ညောင်ပင်အောက် လမ်းဘေးအကြော်ဆိုင်မှာ ထိုင်ပြီး ဘူးသီးကြော်ကို အချဉ်စပ်စပ်ကလေးနဲ့ တို့စားကြနေတယ်။

fried-snacks shop

Tue 6 March 2012

After a run of rather difficult sentences, here is a more pleasant and easy (though long) one. Just see how far you can go... then see if you can add another phrase or so.

စားနေကြနေတယ်။ They are eating.

They are eating gourd fritters.

ဘူးသီးကြော်ကို စားကြနေတယ်။

They are eating deep-fried gourd with a nice hot sauce.

ဘူးသီးကြော်ကို အချဉ်စပ်စပ်ကလေးနဲ့ စားကြနေတယ်။

They are eating deep-fried gourd with hot sauce in the fried-snacks shop.

အကြော်ဆိုင်မှာ ဘူးသီးကြော်ကို အချဉ်စပ်စပ်ကလေးနဲ့ စားကြနေတယ်။

They are eating deep-fried gourd with hot sauce in a street-side fried-snacks shop.

လမ်းဘေးအကြော်ဆိုင်မှာ ဘူးသီးကြော်ကို အချဉ်စပ်စပ်ကလေးနဲ့ စားကြနေတယ်။

They are sitting in a street-side fried-snacks shop, eating deep-fried gourd with a really hot sauce.

လမ်းဘေးအကြော်ဆိုင်မှာ ထိုင်ပြီး ဘူးသီးကြော်ကို အချဉ်စပ်စပ်ကလေးနဲ့ စားကြနေတယ်။

They are sitting in a street-side fried-snacks shop underneath a banyan tree, eating deep-fried gourd with a nice, hot sauce.

ညောင်ပင်အောက် လမ်းဘေးအကြော်ဆိုင်မှာ ထိုင်ပြီး ဘူးသီးကြော်ကို အချဉ်စပ်စပ်ကလေးနဲ့ စားကြနေတယ်။

They are sitting in a street-side fried-snacks shop underneath a banyan tree, dipping deep-fried gourd into a nice, hot sauce.

ညောင်ပင်အောက် လမ်းဘေးအကြော်ဆိုင်မှာ ထိုင်ပြီး ဘူးသီးကြော်ကို အချဉ်စပ်စပ်ကလေးနဲ့ တို့စားကြနေတယ်။

41 ညနက်ကြီးမှ ပြန်ရောက်တာကို ငြင်းစရာ အကြောင်း မရှိဘူး။

no reason   Sun 4 March 2012

မရှိဘူး။ There isn't any.

There's no reason.

အကြောင်း မရှိဘူး။

There's no reason for a denial.

ငြင်းစရာ အကြောင်း မရှိဘူး။

There's no reason to deny the arrival.

ရောက်တာကို ငြင်းစရာ အကြောင်း မရှိဘူး။

There's no reason to deny the return.

ပြန်ရောက်တာကို ငြင်းစရာ အကြောင်း မရှိဘူး။

There's no reason to deny that [I] got back very late at night.

ညနက်ကြီးမှ ပြန်ရောက်တာကို ငြင်းစရာ အကြောင်း မရှိဘူး။

I'm sure you know –စရာ from expressions like ကစားစရာ toys, စားစရာ food, သောက်စရာ drink, မေးစရာ questions, စိတ်ဝင်စားစရာ something interesting, ပျင်းစရာ something dull, ဖတ်စရာ reading material. Here it is something like 'something to deny'.

42 သူငယ်ချင်းတွေ စောင့်နေတဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ကျော်သွားလို့ နောက်ပြန်လှည့်ရမယ်။

turn around   Mon 5 March 2012

လှည့်ရမယ်။ [We] have to turn.

We have to turn around.

ပြန်လှည့်ရမယ်။

We have to turn back.

နောက်ပြန်လှည့်ရမယ်။

We've gone past [it], we have to turn back.

ကျော်သွားလို့ နောက်ပြန်လှည့်ရမယ်။

We've passed the shop, we have to turn back.

ဆိုင် ကျော်သွားလို့ နောက်ပြန်လှည့်ရမယ်။

We've passed the teashop, we have to turn back.

လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ကျော်သွားလို့ နောက်ပြန်လှည့်ရမယ်။

We've passed the teashop where [they] are waiting, we have to turn back.

စောင့်နေတဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ကျော်သွားလို့ နောက်ပြန်လှည့်ရမယ်။

We've passed the teashop where [my] friends are waiting, we have to turn back.

သူငယ်ချင်းတွေ စောင့်နေတဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် ကျော်သွားလို့ နောက်ပြန်လှည့်ရမယ်။

43 ဒီစာအုပ်ထဲမှာ ထူးခြားတဲ့ အချက် သုံးချက်ပါတာကို ငြင်းစရာ မရှိဘူး။

interesting points   Wed 7 March 2012

မရှိဘူး။ There isn't any.

There's no denying.

ငြင်းစရာ မရှိဘူး။

There's no denying that [it] is included.

ပါတာကို ငြင်းစရာ မရှိဘူး။

There's no denying that it includes three points.

အချက် သုံးချက်ပါတာကို ငြင်းစရာ မရှိဘူး။

There's no denying that it contains three interesting (= special, particular) points.

ထူးခြားတဲ့ အချက် သုံးချက်ပါတာကို ငြင်းစရာ မရှိဘူး။

There's no denying that this book has three interesting points.

ဒီစာအုပ်ထဲမှာ ထူးခြားတဲ့ အချက် သုံးချက်ပါတာကို ငြင်းစရာ မရှိဘူး။

45 ကိုသာနိုးလို အမေရိကန်ဖွား ဗမာလို ပြောတတ် ရေးတတ် ဖတ်တတ်တဲ့လူ ရှားမယ်။

keep trying   27 March 2012

ရှားမယ်။ [They] will be rare.

People who can read are rare.

ဖတ်တတ်တဲ့လူ ရှားမယ်။

People who can read and write are rare.

ရေးတတ် ဖတ်တတ်တဲ့လူ ရှားမယ်။

People who can read, write, and speak are rare.

ပြောတတ် ရေးတတ် ဖတ်တတ်တဲ့လူ ရှားမယ်။

People who can read, write, and speak in Burmese are rare.

ဗမာလို ပြောတတ် ရေးတတ် ဖတ်တတ်တဲ့လူ ရှားမယ်။

People born in America who can read, write, and speak Burmese are rare.

အမေရိကန်ဖွား ဗမာလို ပြောတတ် ရေးတတ် ဖတ်တတ်တဲ့လူ ရှားမယ်။

People born in America who can read, write, and speak Burmese like Ko Thanoe are rare.

ကိုသာနိုးလို အမေရိကန်ဖွား ဗမာလို ပြောတတ် ရေးတတ် ဖတ်တတ်တဲ့လူ ရှားမယ်။

People born in America who can read, write and speak Burmese like Ko Thanoe are rare.

There can't be many American-born people who can speak Burmese like Ko Thanoe.

It's a rare person born in America who can read, write, and speak Burmese like Ko Thanoe.

http://www.youtube.com/watch?v=K_yxK24m2E4&feature=relmfu

This is a comment from the above interview. It was followed by ဂုဏ်ယူပါတယ်ရှင်။ If you don't know that, take two guesses and then look it up.

46 ပြည့်စုံဂျာနယ်တွင် ဖော်ပြထားချက်များသည် လုံးဝ မှန်ကန်ခြင်းမရှိပါကြောင်း သဘောရိုးဖြင့် ပြင်းပြင်းထန်ထန် ကန့်ကွက်အပ်ပါသည်။ (လေးဖြူ denial of Envoy Journal interview Fri 30 March 2012 <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10151507646745355&set=a.10151507639445355.837820.254466525354&type=1&theater> tiny: <http://tiny.tw/an3>)

အကြောင်းအရာတစ်ခုကို အရင်သေချာမသိသေးလို့ ဘာမှ မပြောရသေးဘူး။
အဲဒီလိုဖြစ်မယ်ဆိုတာ သိနေတယ်

47 အကြောင်းအရာကို သေချာမသိသေးလို့ ဘာမှ မပြောရသေးဘူး။

don't know much Fri 30 March 2012

မပြောသေးဘူး။

[I] won't say yet.

မပြောရသေးဘူး။

I haven't said yet.

မပြောရသေးဘူး။

I haven't said anything yet.

ဘာမှ မပြောရသေးဘူး။

I haven't said anything yet, because I don't know.

မသိသေးလို့ ဘာမှ မပြောရသေးဘူး။

I haven't said anything yet, because I don't know for sure.

သေချာမသိသေးလို့ ဘာမှ မပြောရသေးဘူး။

Alright, that is enough for many of you. but if you are still up for it, here's one more:

I haven't said anything yet because I don't know anything about the subject.

အကြောင်းအရာကို သေချာမသိသေးလို့ ဘာမှ မပြောရသေးဘူး။

48 သင်္ကြန်လည်ချင်သူများအတွက် ကားငှားခ အဆမတန်တက်နေတယ်။

sky high

Sat 31 March 2012

တက်နေတယ်။ [It is] going up.

It is rising excessively.

အဆမတန်တက်နေတယ်။

Rents are rising excessively.

ငှားခ အဆမတန်တက်နေတယ်။

Car hire rates are going through the roof.

ကားငှားခ အဆမတန်တက်နေတယ်။

Car hire for other people are going up like mad.

သူများအတွက် ကားငှားခ အဆမတန်တက်နေတယ်။

Car hire for people who want to visit are extremely high.

လည်ချင်သူများအတွက် ကားငှားခ အဆမတန်တက်နေတယ်။

Car hire for people who want to make the rounds during Thingyan are sky high.

သင်္ကြန်လည်ချင်သူများအတွက် ကားငှားခ အဆမတန်တက်နေတယ်။

49 တနေ့တော့ မျှော်မှန်းတဲ့ ပန်းတိုင် ရောက်ရမယ်။

goal Tue 3 April 2012

Some words may be new to you.

ပန်းတိုင် You know very well that ပန်း means flower and တိုင် means post. What happens when you put them together? In the past, finish lines at races were marked by a flower-adorned post. These days it is more likely to be figurative, a goal.

မှန်း— is to aim, and thus by extension to expect, to intend. (It also means to estimate, guess). So what do you think happens to it when you pair it with မျှော်— (expect, hope)?

ရောက်မယ်။ [I]'ll arrive

I'll get [there].

ရောက်ရမယ်။

I'll reach [my] goal.

ပန်းတိုင် ရောက်ရမယ်။

I'll reach the goal [I] have set.

မှန်းတဲ့ ပန်းတိုင် ရောက်ရမယ်။

One day I'll reach the goal I have set.

တနေ့တော့ မှန်းတဲ့ ပန်းတိုင် ရောက်ရမယ်။

Now I suppose you are a bit disappointed that the awaited မျှော်— has not appeared. မျှော်— by itself is most commonly come across in the meaning of 'expect, hope'. But this rests on its literal meaning of 'look into the distance'. (Thus the word for 'watchtower' မျှော်စင်) So when you add မျှော်— it gives the sense that the goal was not set rationally and coldly, but is something that is more eagerly decided and awaited. A hope, an aspiration. The difference is that in English, we don't 'reach' our hopes in the same way, they just come about or not. So go ahead and add it, keeping the Burmese metaphor in mind.

တနေ့တော့ မျှော်မှန်းတဲ့ ပန်းတိုင် ရောက်ရမယ်။

50 ဆူးလေဘုရားလမ်း လွတ်လပ်ရေးမရမီတုန်းကနဲ့ အခုခေတ် အရမ်းကို ကွာခြားသွားတယ်။

Sule Wed 11 April 2012

ကွာခြားသွားတယ်။ It is different.

It is very different.

အရမ်းကို ကွာခြားသွားတယ်။

These days it is very different.

အခုခေတ် အရမ်းကို ကွာခြားသွားတယ်။

Sule Pagoda is very different now.

ဆူးလေဘုရား အခုခေတ် အရမ်းကို ကွာခြားသွားတယ်။

Sule Pagoda Road is very different now.

ဆူးလေဘုရားလမ်း အခုခေတ် အရမ်းကို ကွာခြားသွားတယ်။

Alright, now for the original sentence:

ဆူးလေဘုရားလမ်း လွတ်လပ်ရေးမရမီတုန်းကနဲ့ အခုခေတ် အရမ်းကို ကွာခြားသွားတယ်။

Before independence, Sule Pagoda Road was very different from now.

Describe how it was different:

အဲ့တုန်းက N V တယ်။ အခုတော့ N V တယ်။ or N မVဘူး။

Alright, I have finished many of my obligations, so let's start ramping back up to full sentences. Among the things I have done in the last week is upgrade to OS10.7, which integrates Myanmar Unicode into the operating system. So even if you type in one of the default system fonts, and switch to Myanmar Unicode typing, the text comes out correctly. But still, not every font works in every application.

Anyway, one more step of progress. It took Thailand about 10 years to transition to Unicode, and now no one thinks of using anything else. Well not no one, but you could count the people who use legacy fonts on your fingers.

Which reminds me, how do you say 'count' in Burmese?

And while you are remembering words, what about the word for 'broken' Not ruined, or not working but, say snapped in two, like a broken arm. Well, that is ကျိုးဝှဲး— like လက်ကျိုးဝှဲးသွားတယ်။ So the active version, if you break something, is ချိုးဝှဲး— which also means a number of other things, including fold.

Have you noticed how Burmese people count on their fingers? They start with all their fingers up, and then start with the little finger, bend it down with a finger on the other hand, and say 'First, ...' So guess what the verb for that is? လက်ချိုးဝှဲး— (which also means 'to crack the knuckles') So can you figure out this phrase?

In case you didn't remember, the verb for count is ရေ—

လက်ချိုးဝှဲးရေလိမ့်ရတဲး လူနည်းစု

In case you haven't got it yet, နည်း— is the verb, pronounced /နဲ/ to be few, to be little and စု— means to gather. So လူနည်းစု means 'a minority'. Can you see how it means: a minority which can be counted on the fingers.

52 မကောင်းမှုတွေ များစွာထဲက ကျွန်တော့်မှာ ကောင်းမှုလေး အနည်းငယ်တော့ ပါလာခဲ့ပါတယ်။

a bit of good   Wed 2 May 2012

ပါလာခဲ့ပါတယ်။   [It] came was included.

A little bit came along.

အနည်းငယ်တော့ ပါလာခဲ့ပါတယ်။

A bit of good came along.

ကောင်းမှုလေး အနည်းငယ်တော့ ပါလာခဲ့ပါတယ်။

I got a little bit of good fortune.

ကျွန်တော့်မှာ ကောင်းမှုလေး အနည်းငယ်တော့ ပါလာခဲ့ပါတယ်။

Among the ill fortune, I got a little bit of good.

မကောင်းမှုတွေထဲက ကျွန်တော့်မှာ ကောင်းမှုလေး အနည်းငယ်တော့ ပါလာခဲ့ပါတယ်။

Among a lot of ill fortune, I got a little bit of good.

မကောင်းမှုတွေ များစွာထဲက ကျွန်တော့်မှာ ကောင်းမှုလေး အနည်းငယ်တော့ ပါလာခဲ့ပါတယ်။

53 ငါးခြောက်ကြော်ရော၊ မုန့်ဟင်းခါးရော၊ ကောက်ညှင်းရော၊ သရက်သီးရော၊ 4 May စားစရာ အများကြီးပဲ။

scads 4 May 2012

Undoubtedly you know ရော— as a verb meaning ‘to mix’, but it is also used for identifying items in lists.

အများကြီးပဲ။ There's masses.

There's scads of food.

စားစရာ အများကြီးပဲ။

There's loads to eat: ice cream...

ရေခဲမုန့်ရော၊ စားစရာ အများကြီးပဲ။

There's a ton of food: mangoes, ice cream....

သရက်သီးရော၊ ရေခဲမုန့်ရော၊ စားစရာ အများကြီးပဲ။

There's heaps of to eat: sticky rice, mangoes, ice cream.

ကောက်ညှင်းရော၊ သရက်သီးရော၊ ရေခဲမုန့်ရော၊ စားစရာ အများကြီးပဲ။

There's loads of food: mohinga, sticky rice, mangoes, ice cream.

မုန့်ဟင်းခါးရော၊ ကောက်ညှင်းရော၊ သရက်သီးရော၊ ရေခဲမုန့်ရော၊ စားစရာ အများကြီးပဲ။

There's masses of food: fried dried fish, mohinga, sticky rice, mangoes, ice cream.

ငါးခြောက်ကြော်ရော၊ မုန့်ဟင်းခါးရော၊ ကောက်ညှင်းရော၊ သရက်သီးရော၊ ရေခဲမုန့်ရော၊ စားစရာ အများကြီးပဲ။

54 ကလေးငါးနှစ်နှင့်အထက် လက်မှတ် ဝယ်ယူရမယ်။

ယူရမယ်။ [You] have to take [one].

You must buy one.

ဝယ်ယူရမယ်။

You must purchase a ticket.

လက်မှတ် ဝယ်ယူရမယ်။

Children must purchase a ticket.

ကလေး လက်မှတ် ဝယ်ယူရမယ်။

Children over five must have a ticket. (child + five + year + and + above)

ကလေး ငါးနှစ်နှင့်အထက် လက်မှတ် ဝယ်ယူရမယ်။

Tickets are required for children five and older.

Of course, what a sign would be most likely to say in English is:

Children under five enter free.

Note the difference in use of plural between English and Burmese. Bse does not need plurals for general statements.

In Burmese, in a less formal situation you might say ကလေးတို့

လက်မှတ်ဝယ်ရမယ်။ But ordinarily, general statements are made without plurals.

There is another interesting feature here, in the fact that it is unlikely the sign is meant to be read by five year olds. Literally it seems to be saying that the children must buy tickets, but even given a larger sheet of tin or a wider window to put it above, it is unlikely the sign would have been composed with an အတွက် 'for'.

Sign from the defunct Khemarat Cinema of Keng Tung in Burmese and Khün, courtesy of P. Jablon. If you have a photograph of a sign you would like to see featured in Daily Burmese, send it to burmese.reader at gmail.

56 အမှန်ပြောရရင် ကျွန်တော်က ဘာအထူးမှ မဟုတ်ဘူး။

nothing special   12 May 2012

မဟုတ်ဘူး။ [That's] not true.

Nothing is true.

ဘာမှ မဟုတ်ဘူး။

[It] is nothing special.

ဘာအထူးမှ မဟုတ်ဘူး။

I am not special.

ကျွန်တော်က ဘာအထူးမှ မဟုတ်ဘူး။

To tell the truth, I'm nothing special.

အမှန်ပြောရရင် ကျွန်တော်က ဘာအထူးမှ မဟုတ်ဘူး။

You can undoubtedly use many phrases like

ဘာမှ မသိဘူး   [I] know nothing.

ဘာမှ မဝယ်ထားဘူး။ [I] didn't buy anything.

ဘယ်သူမှ မရှိဘူး။   There is nobody.

ဘယ်သူမှ မသိနိုင်ဘူး။   No one could know.

ဘယ်သူမှ ဘာမှ ဝင်မပြောဘူး။ No one came to tell [us] anything.

ဘယ်ကိုမှ မသွားဘူး။   [I'm] not going anywhere.

တစ်ခါမှ မရောက်ဖူးဘူး။   [I]'ve never been, even once.

တစ်ခါမှ မကြားဖူးဘူး။   [I]'ve never heard [that].

ဘယ်တော့မှ မပျက်ဘူး။   It will never break.

Now you see where to add something extra.

ဘာကိုမှ မပြောချင်ဘူး။   I don't want to say a thing.

ဘာတစ်ခုမှ မပေးတော့ဘူး။ I'm not giving anything.

မှ has been a bane of the good-hearted Burmese upon whom we all rely to teach us Burmese. Where it means 'only if', မှ is not so complicated.

စည်းကမ်းရှိမှ တိုးတက်မည်။

Only when there is discipline will there be progress.

မနက်ဖြန်ကျမှ အားတယ်။

I'm free only tomorrow. ("only when tomorrow falls")

When I used to ask people about မှ in other meanings, the most frequent answer was 'Oh, I think you know that.' So don't expect a good explanation from me. It is just necessary in some negative constructions. The most striking example is with the verb ကာကွယ်-. Without မှ ကာကွယ်- often means 'protect', but with မှ it means 'prevent'.

58 အဲဒီအပြောအဆို ဘယ်လိုမှ ခေတ်မမီဘူး။ 16 May 2012

If you are like me, you have relied on လုံးဝ for negative emphasis for a long time.

လုံးဝ မရှိဘူး။ There aren't any at all.

လုံးဝပျက်စီးနေပြီ။ It is completely ruined.

or most frequently လုံးဝ မသိဘူး။ I haven't the foggiest.

လုံးဝ is reliable, easy to remember, and satisfying to say, so why bother with another expression? Well, such is the human heart. ဘယ်လိုမှ cannot be used in every situation, as it implies something more like 'in no way'. However, there are many places in which although we say 'what' in English, the Burmese concentrate on the verb and say 'how'. For example, we say 'What can I say?' but in Burmese it is more likely to be ဘယ်လိုပြောရမလဲ။ 'How can I say?' But in both English and Burmese, 'How can I explain?' ဘယ်လို ပြောပြရမလဲ။ This opens the way for a strong negative: ဘယ်လိုမှ ပြောပြလို့ မရဘူး။ 'It was impossible to explain.'

မမီဘူး။ [I] can't reach [it]. /မှီ/

It's obsolete.

ခေတ်မမီဘူး။

That's totally out of date.

ဘယ်လိုမှ ခေတ်မမီဘူး။

What [he] says is way out of date.

အပြောအဆို ဘယ်လိုမှ ခေတ်မမီဘူး။

That comment is out of step with the times.

အဲဒီအပြောအဆို ဘယ်လိုမှ ခေတ်မမီဘူး။

Try it out — what are these in Burmese, using ဘယ်လိုမှ

It was inedible. ဘယ်လိုမှ စားလို့ မရဘူး။

[He] could not say another word. ဘယ်လိုမှ ဆက်ပြောလို့ မရဘူး။

[We] couldn't find [it] anywhere. ဘယ်လိုမှ ရှာမရဘူး။

And a tricky one to finish off with:

These children never listen. ဒီကလေးတွေ ဘယ်လိုမှ ပြောမရဘူး။

59 သူတို့ဘက်က လူများတော့ ကျွန်နော်တို့ဘက်က လက်လျှော့လိုက်တယ်။

give up   14 May 2012

လျှော့လိုက်တယ်။ [She] reduced it.

လက်လျှော့လိုက်တယ်။ [She] gave up.

I gave up.

ကျွန်တော်က လက်လျှော့လိုက်တယ်။

We gave up.

ကျွန်နော်တို့က လက်လျှော့လိုက်တယ်။

There were a lot of people, so we gave up.

လူများတော့ ကျွန်နော်တို့က လက်လျှော့လိုက်တယ်။

There were a lot of people, so our side backed down.

လူများတော့ ကျွန်နော်တို့ဘက်က လက်လျှော့လိုက်တယ်။

Their side had more people, so our side backed down.

သူတို့ဘက်က လူများတော့ ကျွန်နော်တို့ဘက်က လက်လျှော့လိုက်တယ်။

60 ရေးချင်သလိုရေးပါ။ ပြောတဲ့သူကလည်းပြောချင်သလိုပြောမှာပဲ။ ရေးဖြစ်ဖို့ပဲ လိုပါတယ်။

From a comments on a blog. Someone had criticised the writing, and this comment is encouraging the blogger.

ပြောမှာပဲ။ [I] will say [something].

I will say what I like. (but in Burmese, 'as I like')

ပြောချင်သလိုပြောမှာပဲ။

He will say what he wants.

သူက ပြောချင်သလို ပြောမှာပဲ။

He, too, will say what he wants.

သူကလည်းပြောချင်သလိုပြောမှာပဲ။

People who comment will say what they please.

ပြောတဲ့သူကလည်း ပြောချင်သလို ပြောမှာပဲ။

Here's the whole comment; can you figure it all out?

ရေးချင်သလိုရေးပါ။ ပြောတဲ့သူကလည်းပြောချင်သလိုပြောမှာပဲ။ ရေးဖြစ်ဖို့ပဲ လိုပါတယ်။

Write as you please. People will also make all kinds of comments. The important thing is that [your blog] gets written. If you don't know Vဖြစ်ဖို့ don't worry about that now — I'll try to do a few of those in coming days.

61 မျက်စိနောက်တယ် ဆိုတာ ဘာကို ဆိုလိုပါသလဲ။

62 အလှည့်ကျပေးတယ်လို့သာပြောတာ။ ဒါပေမဲ့ လာမဲ့အချိန်မှာလည်း မီးအားက လာပြီးရင် ခဏခဏ ပြန်ပြန်ပြတ်သွားတာမျိုးတွေ ဖြစ်တယ်။

whose turn is it?

Mon 21 May 2012

Backwards this time:

Turn (as in, 'Whose turn is it?')

အလှည့်

By turns

အလှည့်ကျ

Give it by turns.

အလှည့်ကျပေးတယ်

[They] say they give it by turns.

အလှည့်ကျပေးတယ်လို့ပြော

Okay, now what we want to say here is: They say they give it by turns. What they say is they give it by turns. Ostensibly they give it by turns. You are going to add a သာ and a တာ, in two places, not necessarily in that order.

အလှည့်ကျပေးတယ်လို့သာပြောတာ။

If you've ever lived in Burma, I suppose you have guessed long ago what we are talking about here: electricity, and rolling blackouts.

To be continued.

63 မီးအားက လာမဲ့အချိန်မှာ လာပြီးရင် ခဏခဏ ပြန်ပြန်ပြတ်သွားတယ်။

again Tue 22 May 2012

ပြတ်သွားတယ်။ [It] got cut off.

It got cut off again.

ပြန်ပြတ်သွားတယ်။

It keeps getting cut off.

ပြန်ပြန်ပြတ်သွားတယ်။

It often gets cut off again and again.

ခဏခဏ ပြန်ပြန်ပြတ်သွားတယ်။

When it comes, it just gets cut off again and again.

လာပြီးရင် ခဏခဏ ပြန်ပြန်ပြတ်သွားတယ်။

When it comes when it is supposed to, it just keeps cutting out.

လာမဲ့အချိန်မှာ လာပြီးရင် ခဏခဏ ပြန်ပြန်ပြတ်သွားတယ်။

When the power comes at the time it is supposed to, it just keeps cutting out again and again.

မီးအားက လာမဲ့အချိန်မှာ လာပြီးရင် ခဏခဏ ပြန်ပြန်ပြတ်သွားတယ်။

Here is the actual quote, from someone fed up with a lifetime of power cuts:

အလှည့်ကျပေးတယ်လို့သာပြောတာ။ ဒါပေမဲ့ လာမဲ့အချိန်မှာလည်း မီးအားက လာပြီးရင် ခဏခဏ ပြန်ပြန်ပြတ်သွားတာမျိုးတွေ ဖြစ်တယ်။

You see I have simplified it slightly at the end. I thought I had done a few examples of this sort of Vတာမျိုးတွေ ရှိ/ဖြစ်— for you, but it seems not. It is a common way of giving examples or implying that what you have mentioned is just one of many instances you might have chosen.

64 ဒီမိုကရေစီ နောက်မှလုပ်။ လျှပ်စစ်မီးသာ ချက်ချင်းပေး။

demands Wed 23 May 2012

Do [it]! လုပ်။

Do it later.

နောက်မှလုပ်။

Do democracy later.

ဒီမိုကရေစီ နောက်မှလုပ်။

Give [it]! ပေး။

Give it right now!

ချက်ချင်းပေး။

Just give power now!

မီးသာ ချက်ချင်းပေး။

Just give electric power immediately!

လျှပ်စစ်မီးသာ ချက်ချင်းပေး။

65 မလုပ်နိုင်တာ ဘာမှ မရှိဘူး။

how to

Fri 25 May 2012

There isn't any. မရှိဘူး။

There is nothing.

ဘာမှ မရှိဘူး။

[He] can't do anything.

လုပ်နိုင်တာ ဘာမှ မရှိဘူး။

There is nothing he can't do.

မလုပ်နိုင်တာ ဘာမှ မရှိဘူး။

This was lifted from a self-help book on how to make enemies and annoy people. Here is the full exchange:

“ဟေ့ လောကမှာ လူဟာ အကြီးမြတ်ဆုံးပဲ။ မလုပ်နိုင်တာ ဘာမှ မရှိဘူး။ ဘာမဆို ဖြစ်နိုင်တယ်ကွ။”

“ဒါဆို ကိုယ့်နှာခေါင်းကိုယ် ကိုက်ကြည့်လေ။”

“You know, mankind is the greatest thing in the world. There's nothing we can't do. No matter what it is.”

“Well then, try biting your own nose.”

66 အရပ္ဖွယ်ရဲတကံသု လူတစံဦးတစံယဲတကံအတံကံ
မိခိုဘိခိုငံးလံးဖုနံးတစံလုဝံးလဲတကံတဲတံ ရှိထံးသဲဝံးပါသည။

man needs phone 1 June 2012

Today there is one sentence with a lot to look at. It was lifted from a newspaper editorial, and is in somewhat formal style.

သဍ္ဍပါသည။ [That's the way it] should be.

[It] should be left.

ထားသဍ္ဍပါသည။

[I] should have [something].

ရှိထားသဍ္ဍပါသည။

I should have a phone. (count phones with လုံး)

ဖုနုးတစုလုံး ရှိထားသဍ္ဍပါသည။

I should have a mobile phone.

မိဘိုဍုးလုဖုနုးတစုလုံး ရှိထားသဍ္ဍပါသည။

A person should have a mobile phone. (add a တဲ after the ဖုနုးတစုလုံး)

လူတစုယဲကံ မိဘိုဍုးလုဖုနုးတစုလုံးတဲ ရှိထားသဍ္ဍပါသည။

An adult (= s/he who has come of age) should have a mobile phone.

အရှယုရဲကံသု လူတစုယဲကံ မိဘိုဍုးလုဖုနုးတစုလုံးတဲ ရှိထားသဍ္ဍပါသည။

Now that is the learner-friendly, particle-impooverished version that is understandable, clear, etc, but missing some flavour. Here is the sentence as it appeared:

အရှယုရဲကံသု လူတစုဦးတစုယဲကံအတံကံ မိဘိုဍုးလုဖုနုးတစုလုံးလဲကံတဲ ရှိထားသဍ္ဍပါသည။

Let's look at what is missing from the simpler sentence, starting from the right.

– တဲ is rapidly becoming my favourite particle (replacing ရဲ). Here, I just feel it gives a satisfying firmness to the statement, implying that the writer is prepared to defend it. In that way, it is a bit like 'actually' in English, though that word does not fit in this sentence, either.

– လဲကံ which you are undoubtedly familiar with as 'approximately, around, about' here just marks that a number has come up. You can also hear people ordering

ထမင်းတစ်ခွက်လောက် and I am sure they know just how many bowls of rice they will get.

– Notice that no grammatical markers of subject / object are necessary.

– အတွက် you probably know well as ‘for’

ဖုန်းတစ်လုံးလောက် ခြံသူအတွက် ဝယ်ထားတယ်။ [I] bought a phone for my girl/boyfriend.

ဒီစာအုပ်ကို အခေါက်အတွက် သိမ်းထားတယ်။တော့ This book is being kept for Ko Aung.

In today's sentence အတွက် doesn't get translated into English, but you can see how without literally meaning ‘for’ there is a sense of ‘for every person’ which doesn't happen to work in English in this sentence the way it is cast.

– Most people I know call a mobile phone a ဟန်းဖုန်း ‘hand phone’, but this မိုဘိုင်းလ် is not uncommon, though the silent လ် to represent the English L is unusual. They also recommend you carry a notebook and a ဘာလုပ်လုပ် to note phone numbers with, so maybe they just have a thing for လ်

– Using both တစ်ဦး and တစ်ယောက် makes the လ် general — it is not one adult who needs a phone, but people.

From an editorial in the New Light of Myanmar:

မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းတစ်လုံး ဘယ်လိုသုံးမလဲ မွန်မာ့အလင်း ၂၀၁၂ မေ ၃၁

<http://www.myanmar.com/newspaper/myanmarahlin/May31.pdf> page 2

If someone were really saying this in English, it would be a lot shorter, of course. Something like:

Everyone should have a mobile phone!

All adults should have mobile phones!

Grownups have mobiles.

One man, one phone.

၆၈ လွန်ခဲ့သော နှစ်များက မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းကို အလွန်ဈေးကြီးလွန်းလှသဖြင့် လူနည်းစုလောက်သာ ကိုင်နိုင်ကြသည်။

overpriced

Sun 3 June 2012

ကိုင်ကြသည်။ They hold [it].

They use phones.

ဖုန်းကို ကိုင်ကြသည်။

They use mobile phones.

မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းကို ကိုင်ကြသည်။

They can use mobile phones.

မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းကို ကိုင်နိုင်ကြသည်။

A minority of people can have a mobile phone.

မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းကို လူနည်းစု ကိုင်နိုင်ကြသည်။

Only a minority of people can have a mobile phone. (add လောက် before only)

မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းကို လူနည်းစုလောက်သာ ကိုင်နိုင်ကြသည်။

Add these phrases:

သဖြင့် လွန်လှ ဈေးကြီး နှစ်များက လွန်ခဲ့သော အလွန်

The sentence should mean:

In years past, as mobile phones were so very expensive only a minority could use them.

လွန်ခဲ့သော နှစ်များက မိုဘိုင်းလ်ဖုန်းကို အလွန်ဈေးကြီးလွန်းလှသဖြင့် လူနည်းစုလောက်သာ ကိုင်နိုင်ကြသည်။

69 ယနေ့ခေတ်တွင် နိုင်ငံတော်၏ စေတနာကြောင့် ငွေကျပ်နှစ်သိန်းရှိလျှင် မည်သူမဆို ဖုန်းဝယ်နိုင်ကြပြီ။

no matter who   Saturday 2 June 2012

They can buy a phone. ဖုန်းဝယ်နိုင်ကြပြီ။

Anyone can buy a phone.

မည်သူမဆို ဖုန်းဝယ်နိုင်ကြပြီ။

If you have 200,000, you can buy a phone.

နှစ်သိန်းရှိလျှင် မည်သူမဆို ဖုန်းဝယ်နိုင်ကြပြီ။

Anyone with 200,000 kyat can buy a phone. (money kyat 200,000)

ငွေကျပ်နှစ်သိန်းရှိလျှင် မည်သူမဆို ဖုန်းဝယ်နိုင်ကြပြီ။

Today, anyone with 200,000 kyat can buy a phone.

ယနေ့တွင် ငွေကျပ်နှစ်သိန်းရှိလျှင် မည်သူမဆို ဖုန်းဝယ်နိုင်ကြပြီ။

These days, anyone with 200,000 kyat can buy a phone.

ယနေ့ခေတ်တွင် ငွေကျပ်နှစ်သိန်းရှိလျှင် မည်သူမဆို ဖုန်းဝယ်နိုင်ကြပြီ။

Here is the actual full sentence:

ယနေ့ခေတ်တွင် နိုင်ငံတော်၏ စေတနာကြောင့် ငွေကျပ်နှစ်သိန်းရှိလျှင် မည်သူမဆို ဖုန်းဝယ်နိုင်ကြပြီ။

Due to the benevolence of the country, these days anyone who has 200,000 in his pocket can buy a phone.

The next sentence reads:

လူအများစု ဖုန်းကိုင်နိုင်သောခေတ်သို့ ရောက်ပြီ။

[We] have arrived in the time when the majority can have a phone.

In better English, of course we would rather say 'The time when most people can have a phone has arrived.'

ကိုင်- doesn't literally mean 'have', it means 'hold in the hand', and by extension 'use' a tool or device.

70 ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်လာရင် အကြောင်းရင်းရှာဖျောက်ပါ။

exterminate, exterminate

Mon 4 June 2012

ဖျောက်ပါ။ Do away [with it].

Search for and remove it.

ရှာဖျောက်ပါ။

Find the cause and put an end to it.

အကြောင်းရှာဖျောက်ပါ။

Search for and eliminate the root cause.

အကြောင်းရင်းရှာဖျောက်ပါ။

If [it] happens, look for the root cause, and stamp it out.

ဖြစ်လာရင် အကြောင်းရင်းရှာဖျောက်ပါ။

When a problem arises, find and remove the root cause. (count ပြဿနာ with ခု)

ပြဿနာတစ်ခုဖြစ်လာရင် အကြောင်းရင်းရှာဖျောက်ပါ။

ပျောက်– ဖျောက်– is another of those descriptive/active verb pairs which are such a clever feature of Burmese. ပျောက်– means ‘to disappear’ (and is often used when items might have been stolen by persons unknown, and also in compounds with သေ– for ‘to die, be a casualty’). ဖျောက်– then means to make something disappear.

အရင်း is the opposite of အဖျား base and tip, so the အရင်း of a tree is where the trunk meets the earth, and the အဖျား are the twigs; each branch also has အရင်း where it joins the trunk and အဖျား the tips. If you have not shaved your head, your hair has အရင်း the roots and အဖျား the ends. မြစ်ဖျား is the upper reaches which are the ‘tips’ of a river.

Toes are ခြေဖျား။

ရှာ– usually means ‘search for’ e.g., ရှာလို့ မတွေ့ဘူး [I] can’t find [it], and in its double form, ရှာဖွေ– it clearly means only that. But sometimes in English, like here, the implication is that the search has been successful. This is most clear when it is used with ရှာဖွေထား–, even ရှာဖွေထား– means that something has been found or discovered.

71 ခိုးပွီးထမငျးစားခဲ့တဲ့လူတုဂေ သူမငြးကို သူခိုးလိုဟဈတေ့ ဗမာစကားပုံတဈခုရှိတယ့်။

glass houses

Thu 7 June 2012

Today some more တေ့ which often indicates a change of perception or change of state. We're starting this time with phrases, not a sentence.

ထမငျးစားခဲ့တဲ့လူတုဂေ

people who ate rice

people who have eaten stolen rice (= people who stole and ate rice)

ခိုးပွီးထမငျးစားခဲ့တဲ့လူတုဂေ

call a thief (= shout as a thief, don't use အော်—, but its paired verb)

သူခိုးလိုဟတ်

a Burmese saying (count sayings with ခု)

ဗမာစကားပုံတစ်ခု

other people, someone else

သူများ

Now put it all together, using particles က၊ ကို၊ တေ့ and add a verb so it says:

There's a Burmese saying: People who have eaten stolen rice calling out others as thieves.

ခိုးပွီးထမငျးစားခဲ့တဲ့လူတုဂေ သူမငြးကို သူခိုးလိုဟဈတေ့ ဗမာစကားပုံတဈခုရှိတယ့်။

72 ဒီနေ့မနက် အစောကြီးပဲ နာမည်ကျော် ဓာတ်ပုံဆရာ သူငယ်ချင်းဟောင်းတစ်ယောက်နဲ့
ဖုန်းပြောဖြစ်တယ်။

famous   Mon 11 June 2012

ဖုန်းပြောတယ်။ [I] spoke on the phone.

I managed to speak on the phone.

ဖုန်းပြောဖြစ်တယ်။

I spoke with a friend on the phone.

သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်နဲ့ ဖုန်းပြောဖြစ်တယ်။

I spoke with a photographer friend on the phone.

ဆရာ သူငယ်ချင်းတစ်ယောက်နဲ့ ဖုန်းပြောဖြစ်တယ်။

I spoke on the phone with a photographer who is an old friend.

ဓာတ်ပုံဆရာ သူငယ်ချင်းဟောင်းတစ်ယောက်နဲ့ ဖုန်းပြောဖြစ်တယ်။

Today I spoke on the phone with a photographer who is an old friend.

ဒီနေ့ ဓာတ်ပုံဆရာ သူငယ်ချင်းဟောင်းတစ်ယောက်နဲ့ ဖုန်းပြောဖြစ်တယ်။

Now add: ကျော် အစောကြီး   ပဲ   မနက်   နာမည်

for a sentence meaning:

Very early this morning I spoke on the phone with a friend of mine who is a famous
photographer.

ဒီနေ့မနက် အစောကြီးပဲ နာမည်ကျော် ဓာတ်ပုံဆရာ သူငယ်ချင်းဟောင်းတစ်ယောက်နဲ့
ဖုန်းပြောဖြစ်တယ်။

73 ကိုယ့်အမျိုးကို ချစ်ရုံနဲ့ ဒီ့ပြင်အမျိုးကိုလည်း မုန်းဖို့ မလိုဘူး။ Tue 12 June 2012

မလိုဘူး။ [It] is not necessary.

It's not necessary to love.

ချစ်ဖို့ မလိုဘူး။

It is not necessary to love a people. (use 'a kind' for 'a people')

အမျိုးကို ချစ်ဖို့ မလိုဘူး။

It is not necessary to love your own people. (Don't forget the possessive creak)

ကိုယ့်အမျိုးကို ချစ်ဖို့ မလိုဘူး။

Hmmm. Let's try again.

It's not necessary.

မလိုဘူး။

It is not necessary to hate.

မုန်းဖို့မလိုဘူး။

It is not necessary to hate a people.

အမျိုးကို မုန်းဖို့ မလိုဘူး။

Okay, let's look at the whole sentence, a quote from a 1944 speech by Aung San:

ကိုယ့်အမျိုးကို ချစ်ရုံနဲ့ ဒီ့ပြင်အမျိုးကိုလည်း မုန်းဖို့ မလိုဘူး။

You don't have to hate others just because you love your own people.

အမျိုး here means လူမျိုး but in other contexts can also mean ဆွေမျိုး and other 'kinds'. It does not match exactly any English word like ethnic group, nationality, etc.

ရုံ gives a sense of exclusivity, like 'only, just' which is not quite captured by the 'just' in this sentence. The နဲ့ makes it instrumental. You can just love your own people, you don't have to hate others. Loving your own people doesn't imply you hate others. You don't have to hate other peoples just because you love your own.

ဒီ့ပြင် You might have said အပြင် but ဒီ့ပြင် (usually written ဒီပြင် with a spoken but unwritten creaky tone) is more colloquial.

လည်း brings attention to the contrast between the two phrases, and links with နဲ့.

74 ဒီညတော့ စောစောအိပ်ဖြစ်ပြီး အိပ်ရေးဝမယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

sleep Tue 19 June 2012

မျှော်လင့်ပါတယ်။ [I] expect.

I expect to be fat.

ဝမယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

I expect to get enough sleep.

အိပ်ရေးဝမယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

I will get some sleep, and expect to be rested.

အိပ်ဖြစ်ပြီး အိပ်ရေးဝမယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

I will get to sleep early and expect to be rested.

စောစောအိပ်ဖြစ်ပြီး အိပ်ရေးဝမယ်လို့ မျှော်လင့်ပါတယ်။

Tonight (in contrast with last night) I expect to get to bed early and get enough sleep.

You can count a stretch of sleep with ရေး, and in fact you can use it with sleeping or waking:

တစ်ရေးအိပ်မယ်။ I'll have a nap.

တစ်ရေးနိုးလာခဲ့ပြန်ပါတယ်။ I woke up again.

75 သူများ အပုပ်ချတဲ့သူတွေ အထင်မကြီးဘူး။

not impressed Thu 12 July 2012

If you speak Burmese in a domestic environment, you probably know ပုပ်– in its most common meaning of ‘to spoil, to go off’ or ‘to be fermented’.

ပဲပုပ် is the delicious dried soybean discs especially popular in Shan cooking

ငါးပုပ် is fermented fish

It has many metaphorical meanings as well.

အစိမ်းပုပ် dull dark green, army green

မျက်နှာပုပ်– look angry or annoyed

အစားပုပ်- be a pig, be a glutton

အအိပ်ပုပ်- oversleep, be hard to wake (despite having plenty of sleep)

အချိန်ပုပ်– have one’s time wasted

အပုပ်ချ– badmouth, slag off

မကြီးဘူး။ It’s not big.

I don’t think much of [it]. (opinion is not big)

အထင်မကြီးဘူး။

I don’t think much of others.

သူများ အထင်မကြီးဘူး။

I am not impressed by people who badmouth others.

သူများ အပုပ်ချတဲ့သူတွေ အထင်မကြီးဘူး။

76 သူများအောင်မြင်နေတာကို မနာလိုဝ်းတုံ့မှုတွေနဲ့ ခင်ဗျား အသက်တိုပါတယ်။

note to self   Wed 11 July 2012

I suspect many of you do it this way anyway, and fighting it will just take years off my life.

တိုပါတယ်။

[It]'s short.

အသက် တိုပါတယ်။

Life is shortened.

ရှင့်/ခင်ဗျား အသက် တိုပါတယ်။

Your life is shortened.

အောင်မြင်နေတာကို ခင်ဗျား အသက်တိုပါတယ်။

Your life is shortened by the success of others.

သူများအောင်မြင်နေတာကို ခင်ဗျား အသက်တိုပါတယ်။

Your life is shortened by envy of the success of others.

သူများအောင်မြင်နေတာကို မနာလိုဝ်းတုံ့မှုတွေနဲ့ ခင်ဗျား အသက်တိုပါတယ်။

တို— really means ‘to be short’ (in length, time, patience, etc, but not in height, that would be ပို—). To say ‘shorten’ more clearly, you would say တိုစေ—, but here from the context it is clear that it is not about the criticised party’s life already being short.

Vစေ— can be added to just about any verb where there is a logical meaning, and it also appears in other expressions. Do you know any of these?

၇၇ ဘွဲ့ယူတာကို အဆိုးမဆိုလိုပါ။ တတ်နိုင်သလောက် များများယူထားတာကောင်းပါတယ်။

don't get me wrong   Fri 13 July 2012

Did you get yourself into hot water trying out the previous expression? Have you ever been conversing about some interesting matter and realised to your horror that you have been badly misunderstood? You can recover from that using မဆိုလို— 'didn't mean, didn't [want to] imply'. We'll use it after building up a sentence.

ကောင်းပါတယ်။ It's good.

It's good to leave [it].

ထားတာ ကောင်းပါတယ်။

It's good to get (= take + keep) it.

ယူထားတာကောင်းပါတယ်။

It's good to get a lot.

များများယူထားတာ ကောင်းပါတယ်။

It's good to get as many as you can.

တတ်နိုင်သလောက် များများယူထားတာကောင်းပါတယ်။

This one came out of a conversation where one person was standing on tiptoe in the intersection of respect for the intelligence and capacity of people who do not have college degrees, recognition that some people have degrees and are still not very competent, and respect for the value of education. You can imagine this left plenty of possibility for offending conversation partners, despite the opposite intent. No, it wasn't me. Here was the full clarification, and some colloquial equivalents:

ဘွဲ့ယူတာကို အဆိုးမဆိုလိုပါ။ တတ်နိုင်သလောက် များများယူထားတာကောင်းပါတယ်။

I don't mean that there's anything wrong with getting a degree. The more the better!

Don't get me wrong — I'm not implying that getting a degree isn't a good thing. By all means, get as many as possible!

You may often hear this after generalisations: [group]တိုင်း မဆိုလိုပါ(ဘူး).

ယောက်ျားတိုင်း မဆိုလိုပါ။ Not all men. Not every man. That's not to implicate all men.

78 မဝေဖန်ရဘူးလို့မဆိုလိုပါ။

79 ပဲခူး ဟံသာဝတီ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လေဆိပ်စီမံကိန်း ပြန်လည် စမဲ့ အစီအစဉ်ရှိတယ်။

Hanthawaddy Wed 18 July 2012

အစီအစဉ်ရှိတယ်။ There are plans.

There is a plan to start.

စမဲ့ အစီအစဉ်ရှိတယ်။

There are plans to restart.

ပြန်လည် စမဲ့ အစီအစဉ်ရှိတယ်။

There is a plan to revive the project.

စီမံကိန်း ပြန်လည် စမဲ့ အစီအစဉ်ရှိတယ်။

There is a plan to revive the airport project.

လေဆိပ်စီမံကိန်း ပြန်လည် စမဲ့ အစီအစဉ်ရှိတယ်။

There is a plan to start up the international airport project again.

အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လေဆိပ်စီမံကိန်း ပြန်လည် စမဲ့ အစီအစဉ်ရှိတယ်။

Original headline:

ပဲခူးဟံသာဝတီ အပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ လေဆိပ်စီမံကိန်း ပြန်လည် စတင်မည့် အစီအစဉ်ရှိကြောင်း
သိရ

The headline (from Weekly Eleven, Sept 2011 <http://tiny.tw/aLx>) is in written style. The ကြောင်း is a marker for reported information. The သိရ is a typical way to indicate that something was not witnessed. You may have noted this in poor translations as 'it is known' added to information that someone is relaying from a source. In English, we would normally say 'according to Source X...' but in Burmese the source is naturally left unmentioned, and so the သိရ is left an orphan.

In speech, you might casually say ပြန်စမယ်။ Adding လည် doesn't change the fundamental meaning, but makes it a bit more weighty.

Some people prefer to spell this မဲ့ as မယ့် in this case; the former is formed in parallel to တဲ့ ပေးတဲ့ဆု ပေးမဲ့ဆု and the latter in parallel to the written form မည့်။

Nမဲ့ = without N.

အခမဲ့ without a fee = complimentary

အကြောင်းမဲ့ = without a reason = arbitrarily

စက်မဲ့လေယာဉ် = airplane without a machine = glider

ကျောရိုးမဲ့သတ္တဝါ = creature without a back ridge = invertebrate /သုဒဝါ/

ကရန်မဲ့ကဗျာ poem without rhyme = free verse

စာမဲ့ကာတွန်း cartoon without a caption = ?? I forgot

81 ငွေကိစ္စကို ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး။ သစ္စာကိစ္စကို သက်သက်ခွဲပဲ ပြောနေတာ။

more clarification

Thu 19 July 2012

Two sentences, in large chunks, starting at the beginnings, not the ends:

ငွေကိစ္စကို money

It's money [I]'m talking about.

ငွေကိစ္စကို ပြောနေတာ။

I'm not talking about the money.

ငွေကိစ္စကို ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး။

Second sentence:

သစ္စာကိစ္စကို truth/loyalty

It's loyalty [I]'m talking about.

သစ္စာကိစ္စကို ပြောနေတာ။

I'm talking only about loyalty.

သစ္စာကိစ္စကိုပဲ ပြောနေတာ။

Put them together — It's not about the money, I'm talking about loyalty/truth.

ငွေကိစ္စကို ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး။ သစ္စာကိစ္စကိုပဲ ပြောနေတာ။

To be more emphatic about separating issues, add သက်သက် (only, separately) and ခွဲ (be separate) like this:

ငွေကိစ္စကို ပြောနေတာ မဟုတ်ဘူး။ သစ္စာကိစ္စကို သက်သက်ခွဲပဲ ပြောနေတာ။

I don't care about the money — it's about (the issue of) loyalty.

သစ္စာ can be truth, loyalty, faithfulness, in different contexts.

82 ဒီကိစ္စ အောင်မြင်ရင် ဒဏ်ပေးမလား ဆုပေးမလား ပြောစမ်း။

83 ဒီနှစ်မိုးရာသီက ထူးခြားမှုတွေ အများကြီးရှိတယ်။

unusual

အကြီးရှိတယ်။ [I] have a big one.

There are a lot.

အများကြီးရှိတယ်။

There are a lot of peculiarities. (peculiarities = specialnesses)

ထူးခြားမှုတွေ အများကြီးရှိတယ်။

There's a lot that's unusual in the rainy season.

ဒီနှစ်မိုးရာသီက ထူးခြားမှုတွေ အများကြီးရှိတယ်။

Rainy season this year is unusual.

ဒီနှစ်မိုးရာသီက ထူးခြားမှုတွေ အများကြီးရှိတယ်။

84 နောက်ဆက်တွေ ထူးခြားဖြစ်စဉ်တွေ အများကြီး ဖြစ်လာတယ်။

consequences

Thu 9 August 2012

ဖြစ်လာတယ်။ [It] happened.

A lot happened.

အများကြီး ဖြစ်လာတယ်။

Many events came about.

းဖြစ်စဉ်တွေ အများကြီး ဖြစ်လာတယ်။

Many odd things happened.

ထူးခြားဖြစ်စဉ်တွေ အများကြီး ဖြစ်လာတယ်။

There were many strange consequences.

နောက်ဆက်တွေ ထူးခြားဖြစ်စဉ်တွေ အများကြီး ဖြစ်လာတယ်။

86 နှစ်ပေါင်း ၁၃၅ နှစ်မှာ မုန်တိုင်းမဖြစ်တဲ့နှစ် မရှိဘူး။ no year w/o Tue 7 Aug 2012 မရှိဘူး။
There isn't any.

There is no year. (For example, the year was not written on a form, in a book, etc.)

နှစ် မရှိဘူး။

There is not a year when [it] has happened.

ဖြစ်တဲ့နှစ် မရှိဘူး။

There is not even one year when it has happened. (Don't forget count + year + မှ)

ဖြစ်တဲ့နှစ် တစ်နှစ်မှ မရှိဘူး။

There is no year when it hasn't happened.

မဖြစ်တဲ့နှစ်မှ တစ်နှစ်မှ မရှိဘူး။

There has been no year without a cyclone.

မုန်တိုင်းမဖြစ်တဲ့နှစ် တစ်နှစ်မှ မရှိဘူး။

In 135 years, there has never been a year without a cyclone.

၁၃၅ နှစ်မှာ မုန်တိုင်းမဖြစ်တဲ့နှစ် တစ်နှစ်မှ မရှိဘူး။

Whenever people talk about a longer period of time, they say နှစ်ပေါင်း 'combined years',
so the actual quote out of an interview with a meteorologist is:

နှစ်ပေါင်း ၁၃၅ နှစ်မှာ မုန်တိုင်းမဖြစ်တဲ့နှစ် တစ်နှစ်မှ မရှိဘူး။

Try it out:

There's no house that doesn't have a radio.

There's no house in the village that doesn't have a radio.

There's no teashop that doesn't have coffeemix.

There's no teashop in this quarter which does not have coffeemix.

ရေဒီယို မရှိတဲ့အိမ် တစ်အိမ်မှ မရှိဘူး။

ရွာမှာ ရေဒီယို မရှိတဲ့အိမ် တစ်အိမ်မှ မရှိဘူး။

ကော်ဖီမစ် မရှိတဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် မရှိဘူး။

ဒီရပ်ကွက်မှာ ကော်ဖီမစ် မရှိတဲ့ လက်ဖက်ရည်ဆိုင် မရှိဘူး။

87 မုန်တိုင်းအန္တရာယ်ကို ဘယ်လိုနည်းနဲ့မှ လျော့တွက်လို့ မရဘူး။

underestimate   Wed 8 August 2012

မရဘူး။ [It] mustn't.

It can't be reckoned.

တွက်လို့ မရဘူး။

It mustn't be underestimated.

လျော့တွက်လို့ မရဘူး။

Cyclones must not be underestimated.

မုန်တိုင်းကို လျော့တွက်လို့ မရဘူး။

The danger from cyclones must not be underestimated.

မုန်တိုင်းအန္တရာယ်ကို လျော့တွက်လို့ မရဘူး။

88 မြန်မာ့အားကစား ကမ္ဘာကို လွှမ်းမည်။

overwhelm

Sun 9 Sept 2012

Easing back into Daily Burmese, let's look at some red-and-white sentences. The word for a slogan or motto is ဆောင်ပုဒ်။ You have come across the key verb in this one about a year ago, when there was a flood of Daily Burmeses about high water: ရေလွှမ်းမိုး- is one of the words you can use when an area is under water. Here it is being used in a less concrete sense.

[He'll] get [it]. ရမည်။

It will overwhelm.

လွှမ်းမည်။

It will overwhelm the world.

ကမ္ဘာကို လွှမ်းမည်။

Sports will overwhelm the world.

အားကစား ကမ္ဘာကို လွှမ်းမည်။

Myanmar sports will overwhelm the world!

(The Myanmar in this sentence is possessive in Burmese)

မြန်မာ့အားကစား ကမ္ဘာကို လွှမ်းမည်။

Anyone have a photo of the sign?

“မြန်မာ့အားကစား၊ ကမ္ဘာကို လွှမ်းမည်” ဆိုတဲ့ဆောင်ပုဒ်အကြောင်းလည်း ရေးချင်ပါတယ်။ ကြွေးကြော်သံလိုလည်း ဆိုနိုင်ပါတယ်။ အခုတော့ ဒီဆောင်ပုဒ် မရှိတော့ဘူးလို့ ထင်ပါတယ်။ တကယ်ကို ရှင်းလင်းတဲ့ဆောင်ပုဒ်တစ်ခုပါ။ ရည်မှန်းချက်ကလည်း အင်မတန်မှ ကြီးမားပါတယ်။ ဒါပေမဲ့ ဖြစ်နိုင်ခြေကို ထည့်မတွက်ဘူး။ အရှေ့တောင်အာရှကို လွှမ်းမည်ဆိုလျှင် တော်သေး၊ အာရှကို လွှမ်းမည်ဆိုလျှင်လည်း ဟုတ်သေး၊ ပြည်သူတွေ ကြားထဲမှာတော့ ‘လွှမ်းမည်’ဆိုတဲ့စကားအစား ‘လွှမ်းမည်’ဆိုတဲ့စကားသာ ဟာသအဖြစ်ကျန်ခဲ့တယ်။

From ဆောင်ပုဒ်နှင့် မြန်မာ့လူ့အဖွဲ့အစည်း by အောင်အောင်(IR), from Messenger, v3 n14

89 လေယာဉ်စီးတာကို လုံးဝ မကြောက်တော့ဘူး။

unafraid   Fri 14 September 2012

[I] am not afraid. မကြောက်ဘူး။

I'm not afraid to ride.

စီးတာကို မကြောက်ဘူး။

I'm not afraid to fly.

လေယာဉ်စီးတာကို မကြောက်ဘူး။

I'm not at all afraid to fly.

လေယာဉ်စီးတာကို လုံးဝ မကြောက်ဘူး။

I'm absolutely not afraid to fly anymore.

လေယာဉ်စီးတာကို လုံးဝ မကြောက်တော့ဘူး။

As you can see, you can put any NVတာ or Vတာ in this sentence.

I'm not afraid of bad dreams.

I'm not the least afraid of flooding.

[You] are not afraid of riding horses, are you?

၉၀ ကျွန်တော်အနေနဲ့ လုံးဝမှန်တယ်လို့ ပြောလို့မရပါဘူး။

not entirely   Sat 15 September 2012

လုံးဝ is a strong emphasis normally used with negative verbs. It is occasionally used for positive emphasis as well. There is a negative verb in the sentence, but the လုံးဝ does not apply to it.

That is not possible.   မရပါဘူး။

[You] can't say [that].

ပြောလို့မရပါဘူး။

You can't say it is true.

မှန်တယ်လို့ ပြောလို့မရဘူး။

You cannot say it is entirely true.

လုံးဝမှန်တယ်လို့တော့ ပြောလို့မရပါဘူး။

I would say that this is not entirely true.

၅၁ အိပ်မက်ဆိုးမက်ပြီး အိပ်ရာက နိုးတယ်။

nightmare

Thu 13 September 2012

[I] woke up. နိုးတယ်။

I woke up in bed.

အိပ်ရာက နိုးတယ်။

I had a dream and woke up in bed.

အိပ်မက်မက်ပြီး အိပ်ရာက နိုးတယ်။

I had a nightmare (dream + “bad”) and woke up in bed.

အိပ်မက်ဆိုးမက်ပြီး အိပ်ရာက နိုးတယ်။

Original context:

အိပ်မက်ဆိုးမက်ပြီးအိပ်ရာကနိုးတယ်။ အိပ်ရာနိုးတော့ခေါင်းတွေကိုက်နေတယ်။

ခဏအချိန်ဖြုန်းပြီး ဆရာတော်ကြီးရဲ့တရားနာရင်း ပြန်အိပ်ပျော်သွားတယ်။

ခုနထက်ဆိုးတဲ့အိပ်မက်ထပ်မက် တယ်။ ခု ပြန်အိပ်မရတော့ဘူး။ ဘာကြောင့်လဲ။ ဘာလုပ်ရမလဲ။

92 တစ်ယောက်တည်း လုပ်ဖို့ လုံးဝ ရည်ရွယ်ချက် မရှိဘူး။

intention Mon 17 September 2012

There isn't any. မရှိဘူး။

I have no intention.

ရည်ရွယ်ချက် မရှိဘူး။

I have no intention to do it.

လုပ်ဖို့ ရည်ရွယ်ချက် မရှိဘူး။

I have absolutely no intention to do it.

လုပ်ဖို့ လုံးဝ ရည်ရွယ်ချက် မရှိဘူး။

I have absolutely no intention to do it by myself.

တစ်ယောက်တည်း လုပ်ဖို့ လုံးဝ ရည်ရွယ်ချက် မရှိဘူး။ /təyauq t'əh တယောက်ထဲ/

Build this sentence up in different orders and see how the meaning changes, e.g.,

လုပ်ဖို့ မရှိဘူး။ There's no doing it.

တစ်ယောက်တည်း လုပ်ဖို့ မရှိဘူး။ It can't be done alone.

၅၃ ဘာတွေလုပ်ခဲ့သလဲဆိုတာ သိမှာပါ။

what Tue 18 September 2012

These phrases can combine into a sentence:

ဆိုတာ ပါ လုပ်ခဲ့ ဘာတွေ သိမှာ သလဲ

Need hints?

It ends in 'Oh, you know'.

More?

[You] will know what you have done. (most likely: what you have done wrong)

ဘာတွေလုပ်ခဲ့သလဲဆိုတာ သိမှာပါ။

Notice the 'what' is actually plural in Burmese.

And here is that မှာ in place of မယ် typical (though not compulsory) in this construction of [main sentence/phrase]ဆိုတာ [verb]မှာပါ / မှာပေါ့။

ဘာလုပ်မလဲဆိုတာ ကြည့်ချင်မှာပေါ့။

Of course [I] want to see what [she] will do.

သူ့ကိစ္စအကြောင်းဆိုတာ သူပဲ သိမှာပါ။

She's the one who will best know her business.

ဘယ်လို လုပ်ရမလဲဆိုတာ စဉ်းစားရမှာပေါ့။

Of course we'll have to think through what to do.

ဖုန်းမပြောရဘူးဆိုတာ နားလည်ရမှာပါ။

[They] have to understand that [they] can't talk on the phone.

94 ဘာတွေပဲ ပြောနေ ပြောနေ ဒီဆိုင် စဖွင့်ကတည်းက ပြဿနာ တစ်ခုပြီး တစ်ခု တက်လာတယ်။

ever since Wed 19 September 2012

Problem(s) arise. ပြဿနာ တက်တယ်။ /pyaq thǎna/ ပျက်သနာ/

A problem arises.

ပြဿနာ တစ်ခု တက်တယ်။

One problem after another came up.

ပြဿနာ တစ်ခုပြီး တစ်ခု တက်တယ်။

One problem after another comes up.

ပြဿနာ တစ်ခုပြီး တစ်ခု တက်လာတယ်။

Since [we] opened (start + open) one problem after another comes up.

စဖွင့်ကတည်းက ပြဿနာ တစ်ခုပြီး တစ်ခု တက်လာတယ်။

Since we opened this shop, one problem after another comes up.

ဒီဆိုင် စဖွင့်ကတည်းက ပြဿနာ တစ်ခုပြီး တစ်ခု တက်လာတယ်။

Bonus:

No matter what people are saying now, problems have been coming up ever since we opened this shop.

ဘာတွေပဲ ပြောနေ ပြောနေ ဒီဆိုင် စဖွင့်ကတည်းက ပြဿနာ တစ်ခုပြီး တစ်ခု တက်လာတယ်။

By the way, more formally you can count problems (and other abstractions) with ရပ်။

From an essay on examining one's life, by ဇေယျ. Fill in the job from the verb. A few of them might be hard to get, so I put the English jobs below to help you with any blanks. If that isn't enough, you can look even farther down for the jobs in Burmese. Finally you will find the original paragraph at the bottom of the page.

_____က စာရေးသည်။ _____က လယ်လုပ်သည်။ _____က တရားကျင့်သည်။
 _____က တွေးတောသည်။ _____က မင်းပြုသည်။ _____က ငါးမျှားသည်။
 _____က ခိုးသည်။ _____က နှိုက်သည်။

fisherman (rice) farmer sovereign king writer pickpocket monk scholar

I think you can figure out the remaining one. Think of a different word than မင်း for 'king', and then think if there is something you can add before it.

တံငါ ဘုန်းကြီး ပညာရှိ စာရေးဆရာ ရှင်ဘုရင်
 ခါးပိုက်နှိုက် လယ်သမား သူခိုး

စာရေးဆရာက စာရေးသည်။ လယ်သမားက လယ်လုပ်သည်။ ဘုန်းကြီးက တရားကျင့်သည်။ ပညာရှိက တွေးတောသည်။ ရှင်ဘုရင်က မင်းပြုသည်။ တံငါက ငါးမျှားသည်။ သူခိုးက ခိုးသည်။ ခါးပိုက်နှိုက်က နှိုက်သည်။

၅၇ မ အအောင် သမိုင်းကို လေ့လာကြ။

Learn! လေ့လာ။

You all, learn! (No need for a subject, just add the particle that makes the verb plural.)

လေ့လာကြ။

Learn history!

သမိုင်းကို လေ့လာကြ။

Learn history until you are stupid.

အအောင် သမိုင်းကို လေ့လာကြ။

Learn history so you won't be stupid.

မ အအောင် သမိုင်းကို လေ့လာကြ။

A quote from ဒေါက်တာသန်းထွန်း: a prominent historian.

Note the two meanings of အောင်။ One is about extent, and will often be translated with 'until' or 'to'; the other is about purpose and will often be translated with 'to', 'so as to' 'in order that', 'so'.

Can you tell which of these is most likely to be which?

သိအောင်ပြောပြတာပါ။

ဝအောင်စားပါ။

တောင်ထိပ် ရောက်အောင် တက်တယ်။

အဆင်ပြေအောင် စီစဉ်ပေးမယ်။

Answers:

[I]'m explaining for your information (only). I just want you to know. (I don't expect any action.) (Meaning 2)

Eat until you are full. (Meaning 1)

We climbed to the mountain top. (Meaning 1)

I will arrange everything so that it will be convenient. (Meaning 2)

၅၈ အသုံးပြုပြီး အဖုံးကို လုံအောင်ပိတ်ထားပါ။

directions   Tue 25 September 2012

Leave it. ထားပါ။

Close it.

ပိတ်ထားပါ။

Close it securely. (so it is secure)

လုံအောင်ပိတ်ထားပါ။

Close the cap tightly.

အဖုံးကို လုံအောင်ပိတ်ထားပါ။

Close the cap tightly after use.

အသုံးပြုပြီး အဖုံးကို လုံအောင်ပိတ်ထားပါ။

လုံ- by itself means to be covered, sealed, protected, safe, and that is why it is part of the word for security, လုံခြုံရေး and it is also often used to reinforce လောက်- to be enough: ပိုက်ဆံမလုံလောက်ဘူး။ [I] don't have enough money.

Nလုံ- is used with specific hazards, e.g.,

ရေလုံ   waterproof

လေလုံ   airtight

၅၅ ကျွန်မကိုယ်တိုင် လုပ်ထားတဲ့ အိတ်ကလေးကို မေတ္တာလက်ဆောင်ပေးလိုက်ပါတယ်။

gift   Mon 24 September 2012

I give [it to you]. ကျွန်မ ပေးလိုက်ပါတယ်။

I give you a present.

ကျွန်မ လက်ဆောင်ပေးလိုက်ပါတယ်။

I give you a gift from the heart. ('love present' but not အချစ်။ What other word do you know for love?)

ကျွန်မ မေတ္တာလက်ဆောင်ပေးလိုက်ပါတယ်။ /မျှစ်တာ myiq ta/

I give you this little bag as a gift.

ကျွန်မ အိတ်ကလေးကို မေတ္တာလက်ဆောင်ပေးလိုက်ပါတယ်။

I make a gift to you of this bag I made.

ကျွန်မလုပ်ထားတဲ့ အိတ်ကလေးကို မေတ္တာလက်ဆောင်ပေးလိုက်ပါတယ်။

I give you this bag which I made myself.

ကျွန်မကိုယ်တိုင် လုပ်ထားတဲ့ အိတ်ကလေးကို မေတ္တာလက်ဆောင်ပေးလိုက်ပါတယ်။

ကိုယ်တိုင် 'oneself' is easy to use. Just say name/pronoun ကိုယ်တိုင်

ဆရာကိုယ်တိုင် ရေးထားတယ်။   He (our teacher) wrote it himself.

မမ ကိုယ်တိုင် ခိုးပစ်လိုက်တယ်။   I helped myself to it. (That is, swiped, said by a woman.)

ဒါ ကျွန်တော်ကိုယ်တိုင် မျှားတဲ့ ငါးပါ။   I caught this fish myself.

ကိုကိုလတ်ကိုယ်တိုင် လမ်းထိပ်မှာ ဆိုင်ဖွင့်တယ်။   Ko Ko Lat opened a shop on the corner himself.